

2010

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE W
OSTROŁĘCE

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
RODZINIE W OSTROŁĘCE
W ROKU 2009

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
w Ostrołęce

ul. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

tel. 029 7644130, 029 7645659,
029 7603959,

fax 029 7643628,

sekretariat@mopr.ostroleka.pl

Spis treści

Wstęp

I.	Zadania zlecone gminie.....	22
II.	Zadania własne gminy.....	26
	2.1. Zadania obowiązkowe.....	27
	2.2. Zadania fakultatywne (realizowane w zależności od posiadanych środków).....	35
III.	Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.....	38
	3.1. Pomoc instytucjonalna.....	38
	3.2. Ośrodki wsparcia	39
	3.3. Zadania opiekuńczo wychowawcze	48
	3.4. Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych.....	62
IV.	Zadania z zakresu systemu świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej, świadczeń alimentacyjnych.....	72
	4.1. Realizacja zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych.....	72
	4.2. Realizacja zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.....	78
V.	Realizacja programów z zakresu pomocy społecznej.....	83
	5.1. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.....	84
	5.2. Programy na rzecz społeczności Romskiej w Polsce.....	85
	5.3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną: „POMÓC DZIECKU” – wspieranie rodzicielstwa zastępczego z promocją rodzinnych form opieki zastępczej.....	87
	5.4. Projekty systemowe finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja integracji społecznej.....	89
VI.	Programy MOPR realizowane w ramach środków własnych	96
	6.1. Program wolontariatu „Pomóż innym zostając wolontariuszem”.....	96
	6.2. Program dla osób bezdomnych „ Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta Ostrołęki – Warto Chcieć”.....	97
	6.3. Program dla osób bezrobotnych „Daj sobie szansę – uwierz w siebie”.....	98
	6.4. Program “Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Niebieska Karta w mieście Ostrołęka.....	99

Załączniki

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, powołaną do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Warunkiem niezbędnym do powstania uprawnienia do uzyskania świadczenia z pomocy społecznej jest uprzednie wykorzystanie własnych środków, możliwości i przysługujących uprawnień. Pod tym pojęciem należy rozumieć nie tylko sytuację materialną i dochodową, w tym posiadane dochody i dobra materialne, ale również umiejętności np. posiadane kwalifikacje zawodowe, aktywność lub jej brak w rozwiązywaniu własnych problemów oraz gotowość współdziałania w rozwiązaniu problemów życiowych. Współpraca w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej jest obowiązkiem wszystkich osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Odmowa współpracy z pracownikiem socjalnym może stanowić podstawę do odmowy przyznania pomocy lub wstrzymania wypłaty świadczeń.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integracji ze środowiskiem oraz zapobiegać powstawaniu trudnych sytuacji życiowych. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Rodzaj, forma i rozmiar udzielonej pomocy powinny stymulować osobę i rodzinę do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów przy wsparciu ze strony profesjonalistów – pracowników socjalnych.

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń określają artykuły 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którymi prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- **osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 477 zł,**
- **rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 351 zł.**

Ww. kwoty kryteriów dochodowych zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Poza spełnianiem kryterium dochodowego, do przyznania pomocy konieczne jest wystąpienie, co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 pkt. 2-15 ustawy o pomocy społecznej:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo -wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy społecznej, polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez ośrodki pomocy społecznej lub powiatowe centra pomocy rodzinie. W przypadku Ostrołęki, która jest miastem na prawach powiatu, zadania gminy i powiatu z zakresu pomocy społecznej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, określono następujące zadania do realizacji:

I. zlecone gminie:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych; (zadanie własne gminy obowiązujące od 1 sierpnia 2009r.);
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; (zadanie własne gminy obowiązujące od 1 sierpnia 2009r.);
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

II. własne gminy (fakultatywne):

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy; w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

III. własne gminy (obligatoryjne):

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

IV. z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno - opiekuńczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze,

młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

V. z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz

opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- udzielanie cudzoziemcom, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej,
- finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo- wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców,
- realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecenie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno- opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Informację z zakresu wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na realizację świadczeń z pomocy społecznej, systemu świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej, świadczeń alimentacyjnych, środków PFRON oraz pomocy materialnej dla uczniów przedstawia poniższa tabela:

Sprawozdanie z działalności MOPR Ostrołęce za 2009rok

Rozdział	Rodzaj zadania	Środki planowane w zł	Środki wydatkowane w zł	%
ZADANIA GMINY				
	Zadania zlecone – środki budżetu państwa			
85212	Świadczenia rodzinne	11 500 000	11 199 753	97,4
85213	Składki zdrowotne	43 064	43 033	99,9
85214	Zasiłki stałe	321 863	321 863	100
85228	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	67 000	67 000	100
	Razem	11 931 927	11 631 649	97,5
	Zadania własne - środki budżetu państwa			
85213	Składki zdrowotne	18 224	18 224	100
85214	Zasiłki okresowe	1 471 000	1 471 000	100
	Zasiłki stałe	229 440	228 279	99,5
85295	Posiłek dla potrzebujących	1 084 190	1 084 190	100
85415	Pomoc materialna dla uczniów	266 246	230 268	86,5
	Razem	3 069 100	3 031 961	98,8
	Zadania własne gminy – środki miasta Ostrołęki			
85203	Ośrodki wsparcia - Noclegownia i Schronisko	10 000	10 000	100
85213	Składki zdrowotne	624	624	100
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	925 785	923 058	99,7
85228	Usługi opiekuńcze	438 558	434 541	99,1
85295	Posiłek dla potrzebujących	400 000	400 000	100
	Razem	1 774 967	1 768 223	99,6
	Ogółem zadania gminy	16 775 994	16 431 833	98,0
ZADANIA POWIATU				
	Zadania własne – środki miasta Ostrołęki			
85201	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	77 621	77 620	100
85204	Rodziny zastępcze	635 480	634 557	99,9
	Razem	713 101	712 177	99,9
	PFRON	878 034	875 081	99,7
	Ogółem zadania powiatu (z PFRON)	1 591 135	1 587 258	99,8

PROGRAMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ				
	Programy na rzecz społeczności romskiej w Polsce	66 840	62 138	93
	Programy z zakresu budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną	16 800	16 800	100
	Projekty systemowe współfinansowane z EFS:	873 856	862 258	91,1
	„Wracam na rynek pracy”	412 753	409 348	
	„Pozwól sobie pomóc”	461 103	452 910	
	Razem	957 496	941 196	98,6
	OGÓŁEM	19 324 625	18 960 287	98,1

W stosunku do ogólnej kwoty otrzymanych środków na świadczenia z pomocy społecznej w rozdziale 85214 – zasiłki i pomoc w naturze wydatkowano 99, 9% planowanych środków finansowych, nie wykorzystano kwoty: 3 888, 28 zł, w tym:

z dotacji:

- zasiłki stałe w wysokości: 1 161,28 zł,

z zadań własnych gminy:

- zasiłki celowe w wysokości 2 727,00zł

Niewykorzystanie budżetu w ww. rozdziale spowodowane było zmniejszeniem o 10 osób liczby klientów uprawnionych do pobierania zasiłku stałego w 2009r. W okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2009r. - 5 osób zmarło, a kolejne 5 nie nabyło uprawnień do dalszej wypłaty zasiłku stałego. Ponadto nastąpił zwrot zasiłku celowego kwocie 2 727,00zł w ostatnim dniu grudnia 2009r. i nie było możliwości wydatkowania tych środków.

W rozdziale 85213 – składki na ubezpieczenie zdrowotne, wydatkowano 99,9% planowanych środków finansowych, nie wydatkowano kwoty 31,28 zł, ponieważ w trakcie roku zmniejszyła się liczba osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych – osoby, miały orzeczonego stopień niepełnosprawności na czas określony, w 2009 otrzymały orzeczenia, które nie uprawniały do świadczeń pielęgnacyjnych, a tym samym do opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W rozdziale 85212 – świadczenia rodzinne, wydatkowano 97,4% planowanych środków finansowych, gdyż po kolejnej weryfikacji planu w 2009r., MOPR w Ostrołęce 15 grudnia 2009r. zwrócił do budżetu państwa 300 000 zł. (jednak plan budżetu nie został już pomniejszony o tę kwotę). Pozostała kwota do dyspozycji MOPR wynosiła 11 200 000 zł,

z czego nie wydatkowano kwoty 247,25 zł, ze względu na brak wniosków o świadczenia rodzinne.

W rozdziale 85415 – pomoc materialna dla uczniów, budżet został zrealizowany w 86,49%. Niewydatkowane środki finansowe zostały zwrócone w kwocie 35 977,68zł. Przyczyną niewydatkowania środków finansowych był brak podstawy prawnej do pełnego wykorzystania budżetu.

Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2008 - 2009

Lp.	Rodziny objęte pomocą społeczną	2008 rok	2009 rok
1.	Rodziny	1655	1705
2.	Osoby w tych rodzinach	4468	4489
3.	Osoby, które otrzymały decyzją świadczenie	2657	2640
4.	% osób objętych pomocą do ogólnej liczby mieszkańców	8,27%	8,32%

Pomocą społeczną w 2009 roku objęto na terenie miasta: 1705 rodzin, 4489 osób w tych rodzinach, natomiast 2640 osób otrzymało decyzją świadczenie. Świadczeniami z pomocy społecznej objęto 8,32% ogólnej liczby mieszkańców miasta Ostrołęki.

Z analizy danych wynika, że w latach 2008 – 2009 zwiększyła się o 3,02% liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Wpływ na powyższą sytuację miał wzrost stopy bezrobocia na terenie miasta Ostrołęki, osoby i rodziny w okresie jesienno-zimowym nie miały możliwości podjęcia pracy chociażby dorywczej.

Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2008 – 2009

Lp.	Dysfunkcja w rodzinie	Liczba środowisk	
		2008 rok	2009 rok
1.	Ubóstwo	1149	1172
2.	Sieroctwo	6	9
3.	Bezdomność	48	53
4.	Bezrobocie	1014	1070
5.	Niepełnosprawność	633	623
6.	Długotrwałej lub ciężkiej choroby	940	960
7.	Przemoc w rodzinie	89	88
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	171	187
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	362	380
10.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	6	11
11.	Trudności w integracji osób ,które otrzymały status uchodźcy	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20	23
13.	Alkoholizm narkomania	198 24	230 15
14.	Zdarzenia losowe i sytuacji kryzysowej	22	22
15.	Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0

W środowiskach, które w roku 2009 korzystały z wielu rodzajów świadczeń wypłacanych z pomocy społecznej, występowały różne problemy, powodujące ich dysfunkcjonalność. Pomocą społeczną objęto osoby i rodziny z następujących powodów:

- Ubóstwo – 1172 środowisk, co stanowi 68,7% ogółu osób korzystających z pomocy,
- Sieroctwo – 9 środowisk, co stanowi 0,53% ogółu korzystających z pomocy,
- Bezdomność – 53 środowiska, co stanowi 3,11% ogółu korzystających z pomocy,

- Potrzeby ochrony macierzyństwa – 187 środowisk, co stanowi 10,97% ogółu korzystających z pomocy,
- Bezrobocie – 1070 środowisk, co stanowi 62,76 % ogółu korzystających z pomocy,
- Niepełnosprawność – 623 środowiska, co stanowi 36,5% ogółu korzystających z pomocy,
- Długotrwała lub ciężka choroba – 960 środowisk, co stanowi 56,3% ogółu korzystających z pomocy,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 380 środowisk, co stanowi 22,3% ogółu korzystających z pomocy,
- Przemoc w rodzinie – 88 środowisk, co stanowi 5,2% ogółu korzystających z pomocy,
- Alkoholizm – 230 środowisk, co stanowi 13,5% ogółu korzystających z pomocy,
- Narkomania – 15 środowisk, co stanowi 0,9% ogółu korzystających z pomocy,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 23 środowiska, co stanowi 1,4% korzystających z pomocy,
- Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze – 11 środowisk, co stanowi 0,7% ogółu korzystających z pomocy,
- Zdarzenie losowe – 3 środowiska, co stanowi 0,2% ogółu korzystających z pomocy,
- Sytuacja kryzysowa- 19 środowisk, co stanowi 1,1% ogółu korzystających z pomocy;

Z przedstawionych danych wynika, że dominującym problemem, który utrudnia lub uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin korzystających w 2009 roku ze świadczeń pomocy społecznej jest **bezrobocie**, które jest udziałem ponad 1070 środowisk, 3123 osób w tych rodzinach. Wskaźnik ten jest odzwierciedleniem sytuacji na ostrołęckim rynku pracy i stopy bezrobocia. Na koniec grudnia 2007r. stopa bezrobocia wynosiła 17%, w grudniu 2008r. - 14,9%, zaś na dzień 30.12.2009r. bezrobocie kształtowało się na poziomie 15,10%. Niedostateczna ilość miejsc pracy oraz stosunkowo niski poziom kwalifikacji osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej decydują o wysokiej liczbie klientów MOPR pozostających bez pracy. Problem bezrobocia plasuje się na pierwszym miejscu także, dlatego, że jest on najłatwiejszy do zdiagnozowania, z nim utożsamiają się sami klienci,

potwierdzają go także dokumenty z urzędu pracy. Problem bezrobocia rzadko jednak występuje w odosobnieniu, najczęściej obok niego, jako przyczyna lub skutek pojawiają się takie problemy jak: uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, bezdomność, itp. Nawarstwienie problemów jest bardzo zgubne w skutkach, prowadzi, bowiem do degradacji osób i rodzin.

Na kolejnym miejscu wśród problemów, dotyczących rodziny korzystające z pomocy plasują się te, które związane są ze złym stanem zdrowia tj. **długotrwała choroba i niepełnosprawność**. Środowiska te borykają się z trudnościami finansowymi, związanymi w szczególności z koniecznością ponoszenia wysokich kosztów leczenia oraz zakupu leków. Z powodu długotrwałej choroby w 2009r. przyznano pomoc dla 960 rodzin i 2369 osób w tych rodzinach, natomiast problem niepełnosprawności dotyczył 623 rodzin i 1422 osób w tych rodzinach.

W przypadku 380 rodzin i 1336 osób w rodzinach, głównym problemem była **bezradność** w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, które dotyczą w szczególności rodzin wielodzietnych i niepełnych. Rodziny, te najczęściej w związku z trudnościami finansowymi, brakiem możliwości zmiany sytuacji nie potrafią radzić sobie z trudnościami dnia codziennego.

Na kolejnych miejscach plasują się takie problemy jak: **alkoholizm** występujący w 230 rodzinach objętych pomocą i 506 osób w tych rodzinach, **ochrona macierzyństwa** – 187 rodzin i 804 osób w rodzinach. Należy przy tym zaznaczyć, iż **alkoholizm** został uznany za główny problem jedynie w 230 środowiskach nie odzwierciedla faktycznej sytuacji. Problem ten, co jest faktem powszechnie znanym, dotyczy znacznie większej liczby środowisk. Jednak osoby nim dotknięte nie utożsamiają się z problemem i zaprzeczają, iż są nim dotknięte, w związku z tym jest on bardzo trudny do zdiagnozowania.

Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

Ilość przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w latach 2008 – 2009

Lp.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	2008 rok	2009 rok
1.	Rodzinne wywiady środowiskowe	312	364
2.	Aktualizacje wywiadów środowiskowych	5770	5964

Liczba wydanych decyzji w MOPR w 2009 roku

Decyzje ogółem	W tym :							
	Sekcja Pracy Socjalnej Świadczeń Pieniężnych	Sekcja Usług Opiekuńczych		Sekcja Pomocy Dziecku i Rodzinie	Pomoc instytucjonalna		Sekcja świadczeń rodzinnych	Pomoc materialna dla uczniów
		Usługi opiekuńcze	Specjalistyczne usługi opiekuńcze		DPS-y	ŚDS-y		
25 200	16 896	235	53	159	200	102	7019	536

Ważnym zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust. 1 pkt. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest praca socjalna.

Działania z tego zakresu są ukierunkowane na poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzone z:

- osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- społecznościami lokalnymi w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Znaczące dla pracy socjalnej jest to, że włącza ona w proces naprawczy samych zainteresowanych, czyli wykorzystywany jest tu potencjał osób, rodzin oraz społeczności na rzecz rozwiązywania indywidualnych oraz lokalnych problemów. Praca socjalna na rzecz

indywidualnych osób i rodzin, grup oraz społeczności lokalnych jest prowadzona przez pracowników socjalnych.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych z zakresu pracy socjalnej w latach 2008 – 2009

Lp.	Działania podejmowane z zakresu pracy socjalnej	2008 rok	2009 rok
1.	Ilość rodzin	950	1054
2.	Liczba osób w tych rodzinach	2546	3058

W 2009 r. pracownicy socjalni prowadzili działania z zakresu pracy socjalnej wobec 1054 rodzin, liczba osób w tych rodzinach 3058. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej realizowane były poprzez:

- dokonywanie analiz i ocen zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie osób do uzyskania tych świadczeń,
- udzielanie porad, wskazówek i pomocy dot. rozwiązywania problemów życiowych osób i rodzin, które dzięki tej pomocy byłyby zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy, będące przyczyną ich trudnej sytuacji,
- współpracę z innymi profesjonalistami, instytucjami i organizacjami w celu rozwiązywania problemów w dziedzinie pracy socjalnej,
- pobudzanie społecznej aktywności i inicjowanie nowych form pomocy.

Działania z zakresu pracy socjalnej prowadzono z uwagi na konieczność rozwiązania następujących problemów:

- bezrobocia;
- uzupełnienia kwalifikacji;
- konieczności wyegzekwowania należnych świadczeń;
- niepełnosprawności i długotrwałej choroby;
- uzależnień;
- konfliktów rodzinnych;
- braku dbałości o czystość w mieszkaniu i higienę osobistą;

- niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- problemów opiekuńczo - wychowawczych;
- bezdomności;
- sytuacji kryzysowej,
- przemocy.

W 2009 r. pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej podejmowali m.in. następujące działania:

1. Udzielali poradnictwa w zakresie:

- możliwości otrzymania dodatku mieszkaniowego, świadczeń rentowych i emerytalnych, alimentów,
- wykonywania władzy rodzicielskiej,
- ustalenia stopnia niepełnosprawności, zmiany stopnia niepełnosprawności,
- potrzeby zarejestrowania się w urzędzie pracy,
- ubiegania się o pomoc z innych instytucji, organizacji społecznych.

2) Kierowali klientów do:

- Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Poradni Leczenia Uzależnień,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- organizacji pozarządowych, Kościoła w celu otrzymania pomocy rzeczowej,
- Ośrodka Adopcyjno - Opiekuńczego.

3) Udzielali pomocy w zakresie:

- załatwiania spraw urzędowych
- zakupienia artykułów żywnościowych, odzieży, obuwia, leków, opatu, środków higieny osobistej itp.,
- uiszczaniu opłat mieszkaniowych,
- skierowaniu dzieci na kolonie,
- umieszczaniu w domu pomocy społecznej, szpitalu, ośrodkach wsparcia i innych,
- uzyskaniu odpowiednich dokumentów z zakładów pracy, ZUS-u i innych instytucji,
- przygotowaniu i wniesieniu sprawy o alimenty,

- nawiązaniu kontaktów sąsiedzkich, społecznych,
- organizowaniu pobytu dzieci w przedszkolu,
- podjęciu pracy zarobkowej,
- uzyskaniu mieszkania trwałego, wyszukiwaniu mieszkania do wynajęcia, załatwianiu zamiany mieszkania, schronienia,
- rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, nawiązywaniu kontaktów z rodziną,
- uzyskaniu sprzętu ortopedycznego, artykułów medycznych,
- przystosowaniu mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- umożliwieniu skierowania do sanatorium, turnus rehabilitacyjny, wczasy,
- załatwianiu wizyty lekarza, zabiegów medycznych,
- usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- organizacji wsparcia prawnego, pedagogicznego, psychologicznego.

4) Współpracowali z:

- pedagogami szkolnymi i wychowawcami,
- kuratorami sądowymi, społecznymi, opiekunami prawnymi,
- placówkami medycznymi,
- placówkami przeciwdziałającymi uzależnieniom,
- kościołami wyznaniowymi,
- organizacjami pozarządowymi,
- jednostkami samorządowymi,
- ośrodkami pomocy społecznej,
- spółdzielniami mieszkaniowymi,
- wolontariuszami,
- radami osiedla,
- dzielnicowymi, strażą miejską,
- wychowawcami świetlic socjoterapeutycznych.

5) Dokonywali bezpośrednich odwiedzin w środowisku.

6) Reprezentowania sprawy podopiecznych w Sądzie Rejonowym, Prokuraturze i innych instytucjach.

7) Prowadzili rozdzielnictwo odzieży używanej, sprzętu, mebli pozyskanych od darczyńców.

8) Monitorowali sposób wykorzystania przyznanej pomocy.

Pracownicy socjalni podejmowali działania dotyczące:

1) Kwalifikowania rodzin ubogich do pomocy rzeczowej tj.:

- paczek świątecznych dla 41 dzieci, które przygotowała Redakcja „Rozmaitości Ostrołęckich”,
- paczek świątecznych dla 208 dzieci na zorganizowaną choinkę przez 9 Rad Osiedli (Stare Miasto, Osiedle Parkowa, Osiedle Śródmieście I, Osiedle Śródmieście II, Osiedle Traugutta, Osiedle Witosa, Osiedle Łazek, Osiedle Bursztynowa, Osiedle Sienkiewicza),
- paczek świątecznych dla 139 dzieci na choince zorganizowanej przez Radę Osiedla Centrum i Stacja;
- dystrybucji żywności w ramach programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej” dla 1614 osób, którym rozdano 33 271kg żywności, min: cukier, makaron, kasza, mąka, herbatniki, dania gotowe, musli, dżem, mleko w proszku, krupnik i 38 980 l mleka,
- pomocy żywnościowej z LKP, zakwalifikowano 7 rodzin,
- półkolonii organizowanych przez TPD –25 dzieci,
- kolonii organizowanych przez PCK – zakwalifikowano 11 dzieci,
- kolonii organizowanych przez ZHP –72 dzieci (Chorągiew Mazowiecka i Chorągiew Białostocka);
- pomocy rzeczowej z Rady Osiedla Śródmieście II - 4 rodziny,
- pomocy finansowej na wyjazd 20 dzieci na wycieczkę do Płszyc organizowanych przez Szkołę Podstawową Nr 5.

2) Dystrybucji pomocy w naturze otrzymanej od zakładów pracy i osób prywatnych wg. potrzeb podopiecznych (w tym OSM Ostrołęka – 2400 l mleka, 5066 szt. śmietany i 916 szt. serka).

3) Realizacji potrzeb podopiecznych przez pracowników socjalnych w przypadkach wykorzystania przez klientów MOPR świadczeń pieniężnych niezgodnie z przeznaczeniem.

Pracownicy socjalni w 2009r. przygotowywali:

- rodzinne wywiady środowiskowe,
- aktualizacje wywiadów,
- wywiady alimentacyjne,
- wywiady środowiskowe do przyznania dodatku mieszkaniowego dla potrzeb Urzędu Miasta,

- kontrakty socjalne,
- załączniki do kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego „Pomoc Społeczna – Niebieska Karta” dot. przemocy w rodzinie,
- karty informacyjne,
- notatki służbowe,
- pisma, wezwania w zakresie świadczonej pomocy, alimentacji na rzecz podopiecznych,
- wnioski o objęcie nadzorem kuratorskim,
- wnioski w sprawach opiekuńczych,
- wnioski o bezpłatne wydanie dowodu osobistego, przydział mieszkania z zasobów Miasta, przyznanie dodatku mieszkaniowego,
- wnioski dotyczące ustalania uprawnień do świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych, opiekuńczych.

Ponadto pracownicy socjalni uczestniczyli w pracach Komisji ds.:

- Przydziału Mieszkań z zasobów Miasta Ostrołęki,
- Miejskiego Zespołu Reagowania Kryzysowego,

I. ZADANIA ZLECONE GMINIE

Środki finansowe na realizację zadań zleconych przeznaczono na następujące formy pomocy:

Lp.	Świadczenia	Ilość osób	Kwota
1.	Zasiłki stałe (od 1 sierpnia 2009r. zadania własne gminy)	143	550 142
2.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne (od 1 sierpnia 2009r. zadania własne gminy)	125	44 168
3.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	25	67 000
Razem			661 310

* osoby korzystały z różnych form świadczeń (nie należy sumować)

Ad.1

Zasiłki stałe były świadczone osobom pełnoletnim całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, nieposiadającym żadnego źródła utrzymania, lub których dochód jak również dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego. Zasiłek stały ustalano stosownie do przepisów wynikających z ww. ustawy:

- w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- w wysokości różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie,
- zasiłek stały nie mógł być wyższy niż 444, 00 zł, a nie niższy niż 30 zł miesięcznie.

Zasiłki stałe od 1 sierpnia 2009r. są zadaniami własnymi gminy i wypłacane były z dotacji Wojewody do zadań własnych gminy.

Ad. 2

Składka na ubezpieczenie zdrowotne była opłacana za osoby, które pobierały zasiłki stałe. Miesięczna wysokość składki wynosiła 9% kwoty przyznanego świadczenia. Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne od 1 sierpnia 2009r. należy do zadań własnych gminy i wypłacana była z dotacji Wojewody do zadań własnych gminy.

Ad. 3

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Zasady ich przyznawania i odpłatności określa

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze są dostosowane do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi i obejmują:

- 1) Uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, poprzez ;
 - kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania,
 - interwencje i pomoc w życiu w rodzinie,
 - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, - wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
 - pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi.
- 2) Pielęgnację,
 - pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - uzgadnianie i pilnowanie wizyt lekarskich i badań diagnostycznych,
 - pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - monitorowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych.

W środowiskach podopiecznych pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym pielęgniarce współpracowały z rodziną w zakresie podnoszenia wiedzy o występujących jednostkach chorobowych i wynikających problemów w codziennym funkcjonowaniu, co wpływało na budowanie właściwych relacji pomiędzy podopiecznymi a członkami rodzin.

W 2009r usługi świadczone były dla osób:

Chorych psychicznie	Niepełnosprawnych intelektualnie	Razem
21	4	25

Struktura wieku i płci osób z chorobą psychiczną przedstawia się następująco:

Wiek	18-30 lat	31-45 lat	46-60 lat	Powyżej 60 lat	Razem
Liczba osób	1	2	14	4	21

Płeć	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Liczba osób	16	4	20

Struktura wieku i płci osób niepełnosprawnych intelektualnie przedstawiają poniższe tabele:

Wiek	18-30 lat	31-45 lat	46- 60 lat	Powyżej 60 lat	Razem
Liczba osób	2	1	1	-	4

Płeć	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Liczba osób	2	2	4

Sytuacja rodzinna osób korzystających z usług opiekuńczych:

Rodzaj osób:	Ilość osób
samotnie gospodarujące	12
pozostające we wspólnym gospodarstwie	13
Razem	25

Liczba godzin świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych:

Rodzaj osób	Liczba godzin	
	Przyznanych	Zrealizowanych
z chorobą psychiczną	3337	3196
niepełnosprawne intelektualnie	739	714
z autyzmem	-	-
Razem	4076	3910

Dominującym schorzeniem u osób objętych systemem specjalistycznych usług opiekuńczych jest: schizofrenia, zespoły paranoidalne i depresje. Oprócz schorzeń podstawowych trudną sytuację środowisk pogłębiają inne problemy takie jak: schorzenia somatyczne, uzależnienia od alkoholu i nikotyny, brak pozytywnych relacji interpersonalnych w rodzinach, problemy wychowawcze z dziećmi, bezrobocie, ubóstwo, samotność.

Efektem tej formy wsparcia jest poprawa funkcjonowania naszych usługobiorców w środowisku, poprawa ich zaradności w zmaganiu się z codziennymi problemami, zmniejszenie lęku i towarzyszących obaw w kontaktach interpersonalnych, wydłużanie okresów remisji choroby, skracanie hospitalizacji a niejednokrotnie i zapobieganie jej.

Koszt jednej godziny specjalistycznej usługi opiekuńczej w okresie od stycznia do czerwca 2009r. wynosił 14,20zł, a od lipca 2009r. wynosi 15,50zł za jedną godzinę.

Kadra realizująca specjalistyczne usługi opiekuńcze to 7 pielęgniarek, w tym 6 pielęgniarek zatrudnionych w ramach umowy zlecenia, długoletnich i doświadczonych pracowników Oddziału Psychosomatycznego Szpitala Specjalistycznego w Ostrołęce. Osoby zatrudnione ukończyły specjalizację w zakresie pielęgniarstwa psychiatrycznego.

II. ZADANIA WŁASNE GMINY

Środki finansowe na realizację zadań własnych przeznaczono na następujące formy pomocy:

<i>Świadczenia</i>	<i>Ilość osób</i>	<i>Kwota (zł)</i>
1. Zasiłki okresowe w tym z powodu:	958	1 525 076
bezrobocia	814	1 407 530
długotrwałej choroby	131	112 039
niepełnosprawności	12	5268
możliwości nabycia uprawnień ze świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	1	239
2. Zasiłki celowe, pomoc rzeczowa w tym:	1396	1 748 360
zasiłki celowe na żywność Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	1132	890 517
zasiłki celowe w tym:	1011	857 843
zasiłki celowe specjalne	354	199 073
3. Schronienie	38	110 000
4. Posiłki gorące w tym dla:	1183	433 694
dzieci	950	324 380
5. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3	1500
6. Pogrzeby w tym:	6	14 235
Bezdomnym	1	2945
7. Usługi opiekuńcze	79	434 541
8. Pomoc materialna dla uczniów w tym:	511	230 268
Stypendia socjalne		228 903
Zasiłki socjalne		1 365
Razem		4 497 674

* osoby korzystały z różnych form świadczeń (nie można sumować)

** z zadań zleconych dofinansowano: dożywianie na kwotę 1 084 190 zł, zasiłki okresowe na kwotę 1 471 000 zł.

2.1 Zadania obowiązkowe

Ad.1

Zasiłki okresowe przyznawane były osobom/rodzinom w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, których dochód był niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, lub od kryterium dochodowego rodziny. Wysokość zasiłku okresowego była ustalana:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Okres przyznanej pomocy w formie zasiłku okresowego w 2009 roku wynosił średnio 6,74 miesiąca, natomiast średnia miesięczna wysokość zasiłku okresowego na osobę/rodzinę stanowiła kwotę 236,15 zł. Z tej formy pomocy skorzystało 958 osób.

W przypadkach wykorzystania przez podopiecznych świadczeń pieniężnych niezgodnie z przeznaczeniem Ośrodek świadczył pomoc w formie talonów żywnościowych. Z tej formy skorzystało 89 osób na kwotę 89 450 zł.

Ad.2

Zasiłki celowe przyznawane były dla osób/rodzin głównie z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, choroby oraz braku źródła utrzymania, bądź niskiego dochodu w rodzinie. Wysokość zasiłku celowego uzależniona była od sytuacji materialnej i bytowej rodziny oraz ilości osób w rodzinie. Najczęściej były to zasiłki z przeznaczeniem na żywność, leki, leczenie, opał, odzież, obuwie, energię elektryczną, dopłatę do czynszu mieszkaniowego.

Średnia wysokość zasiłku celowego wynosiła – 258, 24 zł, natomiast okres przyznanej pomocy wynosił 3, 88 miesięcy w roku kalendarzowym.

Z zasiłków celowych skorzystało ogółem 1011 osób, w tym: 354 osób z zasiłków specjalnych celowych. Z uwagi na ograniczone środki finansowe Ośrodek nie był w stanie sprostać wszystkim potrzebom klientów w tym zakresie.

W 2009r. realizowano Program wieloletni „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**”. W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, była przyznawana pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 150%

kryterium dochodowego.

Z ww. zasiłków celowych na żywność skorzystało 1132 osoby w 1108 rodzinach.

Średnia wysokość zasiłku celowego na żywność wynosiła – 105,20 zł, natomiast okres przyznanej pomocy wynosił 7, 63 miesięcy.

W przypadkach korzystania przez podopiecznych ze świadczeń pieniężnych niezgodnie z przeznaczeniem Ośrodek świadczył pomoc w formie talonów żywnościowych. Taka pomoc otrzymało 79 osób, na kwotę 31 250 zł.

Ad.3

Schronienia dla osób bezdomnych.

Ośrodek dysponował 3 pomieszczeniami w blokach komunalnych przy ul. Sienkiewicza, z liczbą 15 miejsc, w tym dla 10 mężczyzn i 5 kobiet. Ponadto kierowano bezdomnych mężczyzn do Noclegowni zlokalizowanej przy ul. Przemysłowej 1, prowadzonej przez Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Ostrołęce.

Ilość osób zamieszkujących w Schronisku MOPR i Noclegowni przy ul. Przemysłowej 1 w latach 2008 – 2009.

Lp.	Osoby, którym udzielono schronienia	2008 rok	2009 rok
1.	Schronisko MOPR	7	10
2.	Noclegownia ul. Przemysłowa 1	26	28
Razem		33	38

Schronienia w postaci tymczasowego miejsca noclegowego udzielano osobom bezdomnym, niemającym jakiegokolwiek możliwości zamieszkania. Osoba bezdomna miała prawo na podstawie art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej domagać się od gminy schronienia, miejsca do spania, posiłku i niezbędnego ubrania.

Ogółem udzielono schronienia w 2009 roku 38 osobom bezdomnym. Koszt ich pobytu wyniósł 110 000 zł.

Miesięczny koszt utrzymania 1 bezdomnego w schronisku Ośrodka kształtował się średnio w wysokości 211,68zł miesięcznie w tym: 83,33zł utrzymanie schroniska (tj. energia

elektryczna, opał, czynsz) i pomoc dodatkowa w formie obiadów w „Tanim Barze”, talonów żywnościowych, zasiłków celowych w łącznej wysokości- 128,35 zł.

Ponadto Miasto Ostrołęka zawarło umowę z Mazowieckim Zarządem Wojewódzkim Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Warszawie na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej polegającej na prowadzeniu różnych form pomocy zmierzających do poprawy funkcjonowania osób bezdomnych w środowisku lokalnym - prowadzenie noclegowni z wydzielonym pomieszczeniem dziennego pobytu dla osób bezdomnych. Na realizację tego zadania Miasto przeznaczyło dotację celową w wysokości 100 000 zł.

W 2009 roku potrzeby w zakresie świadczenia schronienia dla osób bezdomnych na terenie miasta były zabezpieczone.

Ad.4 Posiłki.

Rodziny kwalifikującej się do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej dodatkowo przyznawano pomoc w formie **nieodpłatnych obiadów** dla dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół i przedszkoli, a finansowanych przez Ośrodek. W 2009 r. MOPR realizował Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pomoc w formie gorącego posiłku była przyznawana bezpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 150% kryterium dochodowego.

Z posiłków w szkołach i przedszkolach skorzystało 950 dzieci i młodzieży na kwotę 324 380 zł, w tym: z zadań własnych na kwotę 89 595 zł, z zadań zleconych w formie dotacji celowej na kwotę 234 785 zł.

Sprawozdanie z działalności MOPR Ostrołęce za 2009rok

Szkoła	Posiłek	Ilość osób	Kwota (zł)
Szkoła Podstawowa Nr 1	Obiady	86	25 108
Szkoła Podstawowa Nr 2	Obiady	137	43 381
Szkoła Podstawowa Nr 3	Obiady	51	14 876
Szkoła Podstawowa Nr 4	Obiady	62	19 598
Szkoła Podstawowa Nr 5	Obiady	49	28 252
Szkoła Podstawowa Nr 6	Obiady	74	17 821
Gimnazjum Nr 1	Obiady	131	34 081
Gimnazjum Nr 2	Obiady	45	12 728
Szkoła Podstawowa Nr 10	Obiady	89	25 211
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ostrołęce	Obiady	8	3 339
Przedszkola	Obiady	152	54 289
Szkoły średnie	Obiady	94	41 044
Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Olszewie-Borkach (rodziny z Ostrołęki)	Obiady	6	1 266
Szkoła Podstawowa w Rzekuniu (rodzina z Ostrołęki)	Obiady	2	504
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Warszawie (rodziny z Ostrołęki)	Obiady	2	2 179
Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	Obiady	1	703
Ogółem			324 380

Ponadto w okresie I-XII osoby dorosłe korzystały z gorących posiłków w następujących placówkach:

- w stołówce LKP jedna sześciuosobowa rodzina skorzystała z zup na kwotę 2 183 zł. cena jednej zupy stanowiła kwotę 1,50 zł ,
- w Zespole Szkół Nr 3 z obiadów, których koszt jednostkowy wynosił 2,50zł. skorzystało piętnaście osób, z trzynastu środowisk, na kwotę 4 186 zł,
- w “Tanim Barze” MOPR, w którym koszt pełnego obiadu dla podopiecznego, przyznanego decyzją administracyjną wynosił 3 zł.

Z tej formy pomocy skorzystało z posiłków 277 osób, z 242 środowisk, na kwotę 109 314 zł.

Ad. 5

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku **zdarzenia losowego** przyznano dla 3 rodzin na kwotę 1 500 zł.

Zasiłki celowe w związku z powodzią zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź w 2009r., były udzielane rodzinom rolniczym, jeżeli:

- co najmniej jedna osoba w tej rodzinie jest rolnikiem, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, objętym ubezpieczeniem społecznym rolników;
- szkody spowodowane przez powódź zostały oszacowane przez komisję, o której mowa w przepisach w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód;
- szkody spowodowane przez powódź wynoszą średnio powyżej 30% w gospodarstwie rolnym - w rozumieniu przepisów o podatku rolnym, lub dziale specjalnym produkcji rolnej - w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Pomoc przysługiwała w wysokości:

- 500 zł - w przypadku rodziny rolniczej prowadzącej gospodarstwo rolne o powierzchni do 5 ha użytków rolnych albo dział specjalny produkcji rolnej, w których powstały szkody spowodowane przez powódź;
- 1 000 zł - w przypadku rodziny rolniczej prowadzącej gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 5 ha użytków rolnych, w którym powstały szkody spowodowane przez powódź.

Ww. pomoc była udzielana na wniosek osoby zainteresowanej złożony do kierownika ośrodka pomocy społecznej gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby/rodziny rolniczej.

Ad. 6

Ośrodek w 2009 roku sfinansował **sprawienie pogrzebu** dla 6 osób, w tym jednej osobie bezdomnej, które nie posiadały źródła dochodu oraz rodziny, która mogłaby sfinansować koszty związane z pogrzebem. Średni koszt pogrzebu wyniósł 2 372,50 zł i obejmował zakup trumny, ubrania, kwatery, opłaty usług grabarza, transport zwłok i obsługę pogrzebu.

Ad.7

Podstawą do przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych jest ustawa z dnia 12 marca 2004r, o pomocy społecznej, oraz Uchwała Nr 266/XXII/2004 Rady Miejskiej z dnia 28 czerwca 2004r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić w przypadku, gdy:

- rodzina zamieszkuje poza stałym miejscem zamieszkania świadczeniobiorcy,
- rodzina rażąco zaniedbuje członków rodziny wymagających pomocy w formie usług opiekuńczych,
- rodzina pracuje zawodowo,
- mają miejsce inne uzasadnione przyczyny np. zły stan zdrowia, konflikty rodzinne itp.

Osobom posiadającym rodzinę w miejscu zamieszkania, która nie może takiej pomocy zapewnić tylko ze względu na charakter pracy zawodowej, mogą być przyznane usługi

w minimalnym zakresie i wymiarze godzin. Usługi będą polegały na zabezpieczeniu tylko niezbędnych potrzeb życiowych.

W celu ustalenia możliwości sprawowania opieki przez rodzinę, przeprowadzane są wywiady alimentacyjne u osób zobowiązanych do zwrotu wydatków na usługi opiekuńcze.

W przypadkach szczególnych, a zwłaszcza, gdy żądanie zwrotu wydatków na usługi opiekuńcze w części lub w całości stanowiłoby dla rodziny, a także osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze nadmierne obciążenie lub niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej MOPR może odstąpić od żądania zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze.

W 2009r. usługi opiekuńcze świadczone były dla 83 osób w 80 środowiskach, w trzech środowiskach świadczone były usługi dla 2 osób.

Struktura wieku osób korzystających z usług opiekuńczych:

31-40 lat	41-50 lat	51-60 lat	61-70 lat	71-80 lat	81-90 lat	91-100 lat	Razem
3	5	16	9	23	25	2	83

Ilość osób objętych usługami opiekuńczymi w 2009 r.:

Kobiety	Mężczyźni	Razem
64	19	83

Osoby, u których świadczone były usługi opiekuńcze to głównie osoby samotne i samotnie gospodarujące, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób a były jej pozbawione.

Struktura rodzin, osób korzystających z usług opiekuńczych:

Osoby samotne	Osoby samotnie gospodarujące	Osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym	Razem
22	50	11	83

Świadczone usługi opiekuńcze polegały na zaspokojeniu niezbędnych codziennych potrzeb życiowych w zakresie: sprzątania, prania, prasowania, robienia zakupów, realizacji recept lekarskich, palenia w piecach. Opiekunki przygotowywały posiłki w domach naszych klientów, lub przynosiły je z „Taniego Baru” MOPR, dostarczały również artykuły żywnościowe wydawane w ramach programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności UE.

Wykonywały czynności pielęgnacyjne, które polegały na utrzymaniu higieny osobistej. Umożliwiały kontakty z lekarzem rodzinnym i innymi specjalistami.

Koszt jednej godziny usługi opiekuńczej od stycznia do czerwca 2009r. wynosił 7,90zł, a od lipca 2009r. – 9,20zł. Zadanie to realizowane było przez 15 osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych.

Ad.8. Pomoc materialna dla uczniów będących mieszkańcami Ostrołęki.

Zasady udzielania pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży określa rozdział 8a ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne,
- zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne jest uzależnione od trudnej sytuacji materialnej ucznia i z tego powodu ma charakter stały, zaś zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego i z tej przyczyny stanowi formę pomocy o charakterze doraźnym, udzielaną uczniowi incydentalnie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce zgodnie z uchwałą Rady Miasta Ostrołęki Nr 381/LI/2009 z dnia 25 czerwca 2009r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej oraz uchwałą Rady Miasta Ostrołęki Nr 382/LI/2009 z dnia

25 czerwca 2009r. w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Ostrołęki, z dniem 1 września 2009r. rozpoczął realizację udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych dla uczniów i słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych, kolegiów pracowników służb społecznych, będących mieszkańcami Ostrołęki.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota, o której mowa w art.8 ust.1 pkt.2 ustawy o pomocy społecznej. Kryterium to wynosi aktualnie 351 zł netto.

W okresie od września do grudnia 2009r. MOPR wypłacił stypendia dla 502 uczniów oraz 9 słuchaczom kolegium nauczycielskiego.

2.2. Zadania fakultatywne (realizowane w zależności od posiadanych środków)

Zasiłki celowe specjalne były udzielane osobom, których dochód był wyższy od kryterium dochodowego, a ponosiły znaczne koszty związane z leczeniem. Wysokość zasiłku celowego nie była wyższa niż kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, ustalone zgodnie z art.8 ust.1, 2 ww. ustawy tj. 477 zł na osobę samotnie gospodarującą, 351 zł na osobę w rodzinie.

Średnia wysokość zasiłku celowego specjalnego wynosiła – 285,61 zł, natomiast średni okres przyznanej pomocy wynosił 1,97 miesiąca. Z tej formy pomocy skorzystało 354 osób.

Działalność „Taniego Baru”.

Podstawowym celem funkcjonowania placówki jest zaspakajanie potrzeb w zakresie dożywiania osób i rodzin, które we własnym zakresie nie mogą przygotować sobie posiłku, gdyż nie pozwala im na to ich stan zdrowia, trudna sytuacja materialno – bytowa, bądź nie mają warunków do przygotowania posiłku, a także osoby, co, do których istnieje podejrzenie marnotrawienia przyznanych świadczeń, czy własnych zasobów finansowych.

Zatem z posiłków w „Tanim Barze” korzystają osoby bezdomne, ubogie, niepełnosprawne,

starsze, chore, dzieci uczęszczające do dwóch placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez MOPR, a także uczestnicy 3 środowiskowych domów samopomocy przy ul. Farnej, ul. Starosty Kosa i ul. Sikorskiego.

„Tani Bar prowadzi także sprzedaż posiłków dla osób prywatnych niebędących klientami pomocy społecznej. W ten sposób pozyskuje dodatkowo środki finansowe na działalność placówki, jej utrzymanie, doposażenie w zużyty sprzęt lub nowocześniejszy ułatwiający pracę, na remonty podnoszące standard placówki i zapewniające odpowiednią, jakość usług.

W omawianym okresie przy udziale ustanowionego programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania „, zostało zakupione doposażenie w sprzęt o wartości 54 570 zł.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrołęce uznał, że „Tani Bar” w Ostrołęce spełnia wymagania określone w Rozporządzeniu (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004 r.) w zakresie prowadzenia zakładu żywienia zbiorowego otwartego pn. „Tani Bar” oraz zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności. Zakres prowadzonej działalności: produkcja posiłków w technologii od surowca do gotowego wyrobu, podawanych konsumentom w naczyniach wielokrotnego użytku. Prowadzone prace remontowe instalacji elektrycznej wewnętrznej w pomieszczeniach parteru i piwnic oraz remont łazienek dla konsumentów i pracowników, podwyższyły standard jego funkcjonowania.

W 2009 r. „Tani Bar” przygotował i wydał: 34 277 pełnych obiadów dla 277 osób, z 241 środowisk, będących klientami pomocy społecznej z terenu miasta Ostrołęki, na ogólną kwotę 102 363 zł w tym:

- 27 117 obiadów dla osób dorosłych na kwotę 80 763 zł,
- 1 038 obiadów dla uczniów szkół na kwotę 3 114 zł,
- 6 122 obiadów dla uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy, na kwotę 18 486 zł.

W okresie ferii zimowych bar przygotowywał obiady dla dzieci uczęszczających do Placówek Wsparcia Dziennego prowadzonych przez MOPR. Łącznie przygotowano 194 obiady na kwotę 644, 08 zł.

Ponadto bar przygotował 1855 obiadów dla uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy z innych gmin, na kwotę 5 566 zł.

Odbiorcom indywidualnym, którzy nie są klientami pomocy społecznej, przygotowano 31536 obiadów. Kwota uzyskana ze sprzedaży obiadów w 2009r. wyniosła 97 374 zł.

Tradycją „Taniego Baru” jest organizowanie Wigilii dla klientów pomocy społecznej, a w szczególności dla osób bezdomnych, samotnych, chorych i najuboższych. W br. uczestniczyło w Wigilii 100 osób. Koszt Wigilii w 2009 r. wyniósł 682,21 zł. Dodatkowo dla 165 osób przygotowano paczki świąteczne z artykułów żywnościowych na kwotę 16 150 zł.

Posiłki dla klientów pomocy społecznej są przyznane decyzją administracyjną, bezpłatnie bądź za częściową lub całkowitą odpłatnością. Bezpłatnie korzystają osoby, których dochód na osobę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej nie przekracza kryterium dochodowego 477 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 351 zł dla osoby w rodzinie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz te osoby, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Częściową lub całkowitą odpłatność ponoszą te osoby, których dochód przekracza kryterium dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej i ustawy o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Odpłatność naliczana jest na podstawie uchwał podjętych przez Radę Miasta Ostrołęki.

Osoby indywidualne korzystające z usług „Taniego Baru” ponoszą odpłatność w wysokości 100% całkowitego kosztu posiłku zgodnie z kalkulacją przygotowaną przez Bar.

III. ZADANIA POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE

3.1. Pomoc instytucjonalna

W razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania bądź, jeżeli uzasadnia to sytuacja życiowa, mieszkańcy naszego miasta (a w miarę posiadanych wolnych miejsc, również innych gmin), mogą ubiegać się o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Na terenie Ostrołęki funkcjonują 2 domy pomocy społecznej o łącznej liczbie miejsc 243, przeznaczone dla:

- osób przewlekle somatycznie chorych,
- osób przewlekle psychicznie chorych.

Placówki te zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne mieszkańców na poziomie obowiązującego standardu.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, który ustala prezydent miasta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku.

W 2009r roku ustalono średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w Ostrołęce przy:

- ul. Rolnej 27 w wysokości 2 336 zł.,
- ul. I AWP 32 w wysokości 2 248 zł.

Mieszkańcy domu pomocy wnoszą odpłatność w wysokości 70% swojego dochodu. Na każdą z osób przyjętych i skierowanych do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004r., domy pomocy społecznej otrzymują dotacją z budżetu państwa.

W 2009 roku dotacja z budżetu państwa wynosiła 1620 zł na jednego mieszkańca.

Opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osób przyjętych po 1 stycznia 2004r. lub posiadających skierowanie do domu pomocy społecznej wydane po 1 stycznia 2004r., wnosi:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70 % tego

dochodu;

- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi – zgodnie z zawartą umową, w przypadku:
 - a) osoby samotnie gospodarującej, jeżeli posiadany dochód jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % tego kryterium,
 - b) osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.
 - przy czym osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniac domy ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w punktach 1-3.

W przypadku niewywiązywania się ww. osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Ponadto mieszkańcy Ostrołęki, chorzy na stwardnienie rozsiane, mogą się ubiegać o skierowanie do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego w Dąbku. Jest to jedyna w kraju placówka tego rodzaju, prowadzona przez Marszałka Województwa Mazowieckiego. Pobyt w KOMR jest odpłatny w wysokości 70 % dochodu osoby kierowanej. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce kompletuje dokumenty oraz wydaje decyzje o skierowaniu do tego ośrodka. Natomiast decyzję o umieszczeniu i ustaleniu odpłatności wydaje Marszałek Województwa.

3.2. Ośrodki wsparcia

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadzi:

- ◆ **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie,**

usytuowany przy ul. Starosty Kosa 12A.

Dom otrzymał w 2008 roku na swoją działalność dotację Wojewody Mazowieckiego w wysokości: 380 510 zł.

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewniał dzienny pobyt dla 30 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

- ◆ **Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób chorych psychicznie** usytuowany przy ul. Farnej 21.

Dom otrzymał w 2008 roku na swoją działalność dotację Wojewody Mazowieckiego w wysokości: 341 000 zł.

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia dzienny pobyt 30 osobom chorym psychicznie.

Niepełnosprawność jest traktowana, jako jedna z przyczyn marginalizacji społecznej wskutek wielu barier oddzielających ludzi niepełnosprawnych od reszty społeczeństwa. Jedną z nich jest brak wyrównanych szans w życiu społecznym. Osoby niepełnosprawne są członkami społeczności lokalnych i powinny pozostać we własnym środowisku, w którym należy stworzyć odpowiednie warunki dające takie same szanse dostępu do wszystkich dziedzin życia społecznego. W integracji społecznej osób niepełnosprawnych bardzo ważnym elementem jest pomoc ukierunkowana przede wszystkim na aktywizację osób o ograniczonej sprawności. Jest ona możliwa dzięki rozbudowie infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb wynikających z różnych stopni niepełnosprawności. Istnienie instytucji wspomagających jest bardzo ważne dla osób niepełnosprawnych.

Niewątpliwie podstawą tworzenia warunków umożliwiających pełnoprawne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym jest włączenie ich w nurt aktywnego życia i zwiększanie zaradności.

Aktywizacja osób niepełnosprawnych to ciągle stymulowanie ich do aktywności w podejmowaniu zadań i ról społecznych.

Główne cele funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy to:

1. Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im płaszczyzny współdziałania z osobami sprawnymi. Stworzenie miejsca, które byłoby jak najbardziej zbliżone do normalnego środowiska. Założenie to sprzyja wzajemnej pomocy i wyzwalanii potencjału aktywności każdej osoby niepełnosprawnej.

2. Zminimalizowanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie spędzania czasu wolnego w miejscu, w którym rozumiane są ich problemy i specyfika choroby.
3. Tworzenie warunków do przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.
4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wsparcia środowiskowego w postaci szerokiej oferty usługowej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym i podejmowanie ról społecznych.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi powinny mieć łatwy dostęp do usług społecznych i „pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym”¹. Program działalności terapeutycznej Środowiskowych Domów Samopomocy skierowany jest do osób z różnymi postaciami zaburzeń psychicznych (psychozy, nerwice, zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne na podłożu organicznym i somatycznym, niepełnosprawność intelektualna), które posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Zaburzenia psychiczne są częstym powodem rezygnacji lub wycofania się z czynnego życia osobistego oraz społecznego.

Środowiskowe Domy Samopomocy dają szansę integracji psychicznej i społecznej osobom uczestniczącym w zajęciach terapeutycznych. Program rehabilitacji ukierunkowany jest na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania. Aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi polega na ciągłym stymulowaniu ich do aktywności w podejmowaniu zadań i ról społecznych.

W ramach programów terapeutycznych w Środowiskowych Domach Samopomocy podejmowane są działania dostosowane do zindywidualizowanych potrzeb uczestników. Zajęcia prowadzone są w grupach w zależności od dysfunkcji zdrowotnych, zainteresowań i umiejętności.

W związku z tym, uczestnikom Domów proponowane są następujące formy terapii:

Rękodzieło:

Zajęcia rękodzielnicze polegają na wykonywaniu nieskomplikowanych prac przy pomocy przyborów krawieckich, hafciarskich i tkackich. Uczestnicy wyszywają na różnych tkaninach, wykonują serwetki, makatki, ozdoby okolicznościowe, uczą się szyc proste ścięgi, naprawiać odzież, przyszywać guziki itp. Ograniczona sprawność manualna uczestników środowiskowych domów wymaga treningu na zasadzie powtarzalności czynności i doskonalenia ich. W ramach tych zajęć prowadzone jest:

- **Szycie maszynowe i ręczne** – uczestnicy zajęć krawieckich zapoznają się z obsługą elektrycznej maszyny do szycia oraz jej konserwacją i bezpieczeństwem podczas wykonywanej czynności. Podczas tych zajęć uczono prostych czynności krawieckich takich jak: przyszywanie guzików, podkładania spodni, wszywanie suwaków, szycie ubrań.
- **Wyszywanie koralikami i cekinami** – zapoznano z techniką przyszywania cekinów, którymi ozdabiano stroje karnawałowe oraz świąteczne ozdoby.
- **Haft krzyżykowy** - zapoznano z techniką haftu i wykonano serwetki, poduszki do igieł, aplikacje do łapek kuchennych i kieszonek na fartuszkach.
- **Tkactwo ręczne** – zapoznano uczestników z podstawowymi splotami tkackimi: gobelinowym, kilimowym i sumakowym. Pokazane zostało prawidłowe nanoszenie osnowy na ramy do tkania (wykonane w pracowni stolarskiej).

Zajęcia plastyczne:

Celem ich jest doskonalenie uzdolnień, pobudzenie wyobraźni twórczej, usprawnienie zdolności manualnych poszczególnych uczestników. Pracownie wyposażone są w niezbędny sprzęt i materiały pomocne do wykonywania podstawowych prac takich jak: modelowanie w masie plastycznej, rysowanie, malowanie farbami pastelowymi suchymi i olejnymi, wycinanie i formowanie z papieru i bibuły karbowanej. W ramach tych zajęć prowadzone jest:

- **Malowanie na jedwabiu** – zapoznano uczestników z techniką nanoszenia wzoru na jedwab przy użyciu konturówek i farb do jedwabiu oraz z dalszą obróbką – utrwalaniem farb na jedwabiu techniką parową. Podczas zajęć malowano chustki, apaszki i obrazy.
- **Malowanie kredkami olejnymi i suchopastelami** – uczestnicy zajęć zapoznali się z podstawami malowania ww. kredkami na specjalnym papierze fakturowym i gładkim. Wykonano wiele pejzaży, martwą naturę i postaci. Niektóre prace wzięły udział w konkursach plastycznych i wystawach twórczości osób niepełnosprawnych.
- **Malowanie farbami i kredkami akwarelowymi** – uczestników zajęć zapoznano z różnymi gatunkami farb akwarelowych. Za pomocą kredek akwarelowych i farb wykonano kilka prac, które posłużyły jako projekty do prac malowanych na szkle.
- **Malowanie farbami witrażowymi i do ceramiki** – malowano obrazy o różnej tematyce, szczególnie florystycznej. Do malowania wykorzystano antyramy, szkło (cięte) oraz butelki o różnych kształtach, szklane wazony, pojemniki i słoiki. Obrazy oprawiane były w drewniane ramy. Kilka prac zostało oszlifowanych i ocynowanych

na zajęciach z witrażu i posłużyły jako przestrzenne ozdoby. Farbami do ceramiki malowano drobne elementy dekoracyjne wykonane z gliny.

- **Malowanie na tkaninach bawełnianych i lnianych** – wykorzystano farby do tekstyliów, pędzle oraz stemple. Malowano serwetki i obrusy. Prace odpowiednio zabezpieczono przed spraniem i obszywano maszynowo.
- **Rysowanie węglem** – wykonano kilka prac przy użyciu specjalnego węgla dla plastyków, na odpowiednim gładkim kartonie. Niektóre prace wzięły udział w konkursie plastycznym dla osób niepełnosprawnych.

Zajęcia techniczne:

- **Zajęcia stolarskie** – podczas trwania tych zajęć uczestnicy zapoznali się z techniką obróbki drewna i sklejk, z obsługą podstawowych urządzeń stolarskich, również z napędem elektrycznym (wiertarka, wyrzynarka, pilarka, wkrętarka). Zapoznani zostali również z zasadami bezpieczeństwa podczas pracy z wymienionymi urządzeniami. Na tych zajęciach wykonywano ramki do obrazów i kwiatniki, które malowano i lakierowano.
- **Witraż** – podczas prowadzonych zajęć zapoznano uczestników z techniką wykonywania witrażu oraz bezpieczeństwem przy posługiwaniu się urządzeniami do obróbki szkła. Prace odbywały się pod stałym nadzorem instruktora. Wykonano lampiony, aniołki, kwiaty przestrzenne, szkatułki oraz przestrzenne witraże ściennie z motywami roślinnymi.

Muzykoterapia:

Celem muzykoterapii było rozwijanie zdolności muzycznych oraz przygotowanie osób do aktywnego spędzania wolnego czasu. Zajęcia obejmowały pracę nad doskonaleniem warsztatu wokalnego poszczególnych osób. W pracy nad techniką śpiewania zwracano głównie uwagę na prawidłową intonację utworu oraz poprawne wykonanie linii melodycznej. Repertuar obejmował głównie muzykę biesiadną, religijną, dyskotekową, rockową, disco – polo, itp.

Pozostałe techniki wykorzystywane w pracy z podopiecznymi rozwijające zdolności muzyczne to:

- nauka indywidualna gry na instrumentach muzycznych;
- śpiewanie znaków utworów muzycznych;
- gra na instrumentach: perkusyjnych, klawiszowych, strunowych i dętych;
- tworzenie muzyki na komputerze;
- korzystanie z programów muzycznych na komputerze;

- słuchanie muzyki klasycznej, rozrywkowej oraz innych stylów muzycznych;

Muzykoterapia korzystnie wpływa na aktywizację emocjonalną i rozwój wrażliwości artystycznej i estetycznej uczestników terapii.

Zajęcia ceramiczne:

Na zajęciach wykonywano formy modelowane ręcznie – użytkowe i rzeźbiarskie. Bazą dla form użytkowych były: misy ażurowe, misy i patery z fakturami (odciskowe z roślin, serwet, itp.), formy rzeźbiarskie, płaskorzeźby, drobne formy użytkowe (np. świeczniki). Uczestnicy zajęć przechodzili od form prostych do bardziej złożonych w zależności od indywidualnych predyspozycji. Każdy cykl zakończony był wypałem: biskwit i wypał ze szklivami.

Zajęcia komputerowe:

Celem zajęć było zapoznanie z podstawami obsługi komputera. Zajęcia były prowadzone indywidualnie z uwzględnieniem stanu psychicznego osoby, możliwości intelektualnych, jak również umiejętności manualnych. Formy zajęć to: pisanie tekstu, drukowanie, nagrywanie i kopiowanie na płyty CD i dyskietki, przegrywanie zdjęć z aparatu cyfrowego, gry, tworzenie nowych folderów i zapisywanie ich, korzystanie z Internetu (poszukiwanie informacji na dany temat, wyszukiwanie określonych tematycznie stron, itp.). Praca przy komputerze angażuje emocjonalnie tworząc napięcie pozwalające na osiągnięcie danego celu, angażuje też wiele funkcji umysłowych jednocześnie: percepcję wzrokową w celu obserwacji ekranu, orientację przestrzenną i sprawność manualną w celu posługiwania się myszką, znajomość liter, cyfr, kierunków przestrzeni przy pracy z klawiaturą. Rozwijają pamięć, uwagę i logiczne myślenie.

Zajęcia kulinarne

Uczestnicy zajęć wykonywali w miarę swoich możliwości proste czynności kuchenne takie jak mycie szklanek, parzenie herbaty, przygotowywanie kanapek, sałatek lub ciasta. Uczyli się utrzymywania porządku w kuchni, nakrywania do stołu na specjalne okazje oraz zachowania przy stole, dokonywania drobnych zakupów żywnościowych. Poznawali również podstawy gotowania, smażenia, pieczenia oraz przygotowywania i obróbki produktów żywnościowych. Podczas zajęć uczono etapów wykonania potraw, takich jak: zupy, pieczenie i smażenie mięsa, potraw z ryb, pierogów i naleśników. Po zajęciach kulinarnych domownicy wspólnie spożywają posiłki oraz sprzątają naczynia. Umiejętności te są niezbędne do wypełniania domowych obowiązków w rodzinie.

Zajęcia rehabilitacyjne i sportowe

Zajęcia rehabilitacyjne i sportowe miały na celu usprawnienie oraz poprawę kondycji fizycznej i psychicznej uczestników. Dodatkowo służyły promowaniu prozdrowotnego stylu życia. Prowadzono następujące formy zajęć:

- gry sportowe (tenis stołowy, ringo, badminton),
- ćwiczenia na bieżni elektrycznej oraz rowerach treningowych,
- ćwiczenia usprawniające na zestawie do ćwiczeń siłowych „Atlas”;
- wyjścia na lodowisko MOSiR (jazda na łyżwach),
- wyjścia na pływalnię krytą MOSiR (pływanie),
- wycieczki rowerowe oraz piesze w plener połączone z zajęciami sportowymi (gra w piłkę nożną, siatkową, ringo, itp.).

Socjoterapia oraz zajęcia świetlicowe

Skierowane są na uczenie utrzymywania prawidłowych kontaktów międzyludzkich, umożliwienia uczestnikom rozrywki i rekreacji, rozwijania zainteresowań, aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez różnego rodzaju gry planszowe, karciane, układanie puzzli. Umiejętności społeczne kształtowane są poprzez uczestnictwo w imprezach integracyjnych. Socjoterapia jest jedną z efektywniejszych form oddziaływania na rozwój społeczny uczestników placówek.

Zajęcia praktyczne

Uczestnicy zajęć wdrażani są do wykonywania bądź obserwacji (w zależności od możliwości indywidualnych) podstawowych czynności życia codziennego. Należą do nich prace porządkowe w Domu i na zewnątrz, utrzymywanie w czystości odzieży, pomieszczeń, w których przebywają, wykonywanie drobnych prac, uczestniczenia przy naprawach sprzętu domowego, obsługa urządzeń technicznych. Umiejętności te mają na celu przygotowanie domowników do samodzielności, ponieważ, na co dzień przyzwyczajeni są do wyręczania w tych czynnościach przez rodzinę.

Psychoterapia indywidualna i grupowa

Celem jej jest wpływanie na poprawę funkcjonowania emocjonalnego, psychicznego, przełamywanie oporu w kontaktach interpersonalnych, odreagowywanie negatywnych emocji, pogłębianie wglądu we własne przeżycia i doświadczenia, przełamywanie uczucia niepewności i nieufności, kształtowanie zachowań normatywnych, poradnictwo.

W ramach imprez integracyjnych organizowanych w 2009r. podopieczni Środowiskowych Domów Samopomocy wzięli udział w:

- 1) styczniu - balu karnawałowym dla osób niepełnosprawnych, organizowanym przez ŚDS w Ostrołęce przy ul. Starosty Kosa 12A, wyjeździe do Makowa Maz. – Bal Maskowy,
- 2) lutym - wyjeździe na imprezę karnawałowo-walentynkową „Na miłosną nutę...” do Gminnego Ośrodka Kultury w Strzegowie, przedstawieniu „Szewczyk Dratewka” wystawione przez „Teatr Lalki i Aktora” z Łomży
- 3) marzec - warsztatach etnograficznych pt. „Wielkanoc na Kurpiach” organizowanych przez Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce (tematy zajęć: palma, pisanka),
- 4) podczas ferii zimowych wyjscia na seanse filmowe – wstęp bezpłatny,
- 5) maju - obchodach 10-lecia ŚDS w Przasnyszu, wyjazdach na VIII Turniej Tenisa Stołowego Środowiskowych Domów Samopomocy w Ostrowi Mazowieckiej, na Festiwal Piosenki osób niepełnosprawnych „Śpiewać każdy może” w Makowie Maz.,
- 6) czerwcu - VI Mazowieckim Spotkaniu Pracowni Terapeutycznych działających w ramach ŚDS pt. „Jak przygoda to tylko w Warszawie”, wyjeździe na warsztaty etnograficzne pt. „Ginące zawody - magiczna moc papieru” w zagrodzie Kurpiowskiej w Kadzidle, wystawie twórczości artystycznej uczestników ŚDS podczas Imprezy integracyjno-kulturalno-sportowej „Nie jesteśmy sami” w Hali widowiskowo-sportowej im. A Gołasia w Ostrołęce, przygotowanej przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, w uroczystości jubileuszowej 15-lecia funkcjonowania WTZ-ów w Ostrołęce na terenie Gospodarstwa Agroturystycznego w Dzbeninie, w VIII Turnieju Sportowym Domów Pomocy Społecznej w DPS w Ostrołęce ul. Rolna 27, wyjeździe na VIII Regaty Kajakowe Osób Niepełnosprawnych do Pionek, wyjeździe na V Integracyjne Sokołowskie Spotkanie Muzyczno-Taneczne w Sokołowie Podlaskim,
- 7) lipcu – imprezie integracyjnej organizowanej przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych z udziałem władz miasta i gości z Meppen, wycieczce integracyjnej do Skansenu Kurpiowskiego w Nowogrodzie,
- 8) sierpniu – udział w IX Mityngu Lekkoatletycznym ŚDS województwa mazowieckiego w Myszyńcu, wyjeździe integracyjnym nad jezioro do Krzyży,
- 9) wrześniu – XI Mazowieckim Przeglądzie Amatorskiej Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „ATAN” 2008 w Opinogórze, wyjeździe nad morze do Łeby, wystawie twórczości artystycznej uczestników zajęć ŚDS podczas Targów Pracy i Przedsiębiorczości Osób Niepełnosprawnych organizowanych w Muzeum Kultury

Kurpiowskiej w Ostrołęce, Przeglądzie Twórczości DPS „Pożegnanie Lata w Hali widowiskowo-sportowej im. A Gołasia w Ostrołęce,

- 10) październiku – III Mazowieckim Turnieju Bowlingowym ŚDS w Warszawie, w spotkaniu integracyjnym z ŚDS Myszyniec przy ognisku na terenie nadleśnictwa w Czarni, IV Zawodach Pływackich Środowiskowych Domów Samopomocy na pływalni MOSIR w Ostrołęce, VI Turnieju warcabowym o Puchar Starosty Mławskiego w ŚDS w Mławie,
- 11) listopadzie – V Regionalnym Turnieju Tenisa Stołowego i Wiedzy o zdrowiu w Ciechanowie, XIII Scenie Prezentacji Artystycznych Realizacji „OSPAR 2008” w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Warsztatach Etnograficznych „Boże Narodzenie Dawniej i Dziś” w Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce,
- 12) grudniu – II Przeglądzie Kolę i Pastorałek w ŚDS w Makowie Maz., imprezie kulturalno-sportowo-integracyjnej „Ostrołęckie Mikołajki 2008” w Ostrołęckim Centrum Kultury organizowanym przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Ostrołęce, spotkaniu Wigilijnym w ŚDS.

Wszystkie formy terapii i zajęcia integracyjne w ŚDS prowadzone były w celu rozwijania potencjału twórczego każdego z uczestników, uczenia prawidłowego funkcjonowania w środowisku. Korzystanie z poszczególnych form terapii uzależnione jest od indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych domowników.

Ponadto w Środowiskowych Domach Samopomocy funkcjonują zespoły wspierająco-rehabilitacyjne, które opracowały dla każdego z podopiecznych indywidualny plan postępowania wspierająco-rehabilitacyjny, w oparciu o prowadzone w placówkach formy oddziaływań terapeutycznych (psychoterapii oraz terapii zajęciowej). Pod koniec każdego półrocza dokonywano oceny wyników realizacji programu postępowania wspierająco-rehabilitacyjnego wobec wszystkich podopiecznych.

Kadra ŚDS-ów poprzez swoje oddziaływania wspierająco – rehabilitacyjne starała się stworzyć atmosferę zrozumienia, życzliwości, szacunku i wzajemnej akceptacji:

- pomagano domownikom w rozwiązywaniu ich problemów osobistych i rodzinnych,
- współpracowano z rodzinami udzielając informacji o chorobie i niepełnosprawności, porad dotyczących postępowania z osobą chorą psychicznie i niepełnosprawną intelektualnie,
- odreagowywano negatywne emocje, pogłębiano wgląd we własne przeżycia, przełamywano uczucia niepewności, nieufności,
- uczono bardziej akceptującego patrzenia na własną osobę, chorobę, problemy,

- kształtowano umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych,
- motywowano do podejmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie,
- rozwijano umiejętności niezbędne w codziennym życiu,
- pomagano w załatwianiu różnych spraw urzędowych.

Wszyscy zainteresowani uczestnicy zajęć mogli otrzymywać jeden gorący posiłek dziennie – obiad przygotowany przez „Tani Bar” Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

3.3 Zadania opiekuńczo wychowawcze

Zadania opiekuńczo-wychowawcze związane z pomocą dziecku i rodzinie, realizowane przez MOPR, obejmują:

1. Organizowanie dzieciom opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.
2. Organizowanie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczanych w nich dzieci.
3. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionych rodzin zastępczych.
4. Kierowanie dzieci pozbawionych opieki ze strony rodziców biologicznych do placówek opiekuńczo-wychowawczych.
5. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i na zagospodarowanie w formie rzeczowej pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i zakłady poprawcze.
6. Tworzenie i prowadzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków i wychowanek opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.
7. Podejmowanie we współpracy z pracownikami socjalnymi działań służących rozwiązywaniu problemów opiekuńczych, działań profilaktyczno-kompensacyjnych.
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami naturalnymi dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz pełnoletnimi wychowankami opuszczającymi rodziny zastępcze
9. Tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.

10. Współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w realizacji Programu lokalnego w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Ostrołęka.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Głównym celem organizowanych działań pomocowych jest niesienie pomocy i wsparcia rodzinom niewydolnym wychowawczo. Nasilające się obecnie przeobrażenia społeczno-gospodarcze przyczyniają się do wzrostu liczby rodzin niewydolnych materialnie, powodują eskalację biedy i ubóstwa, przewartościowanie sfer życia społecznego, a w konsekwencji brak poczucia bezpieczeństwa.

W wielu rodzinach zamieszkujących na terenie Ostrołęki występują problemy ubóstwa, bezrobocia, przemocy, alkoholizmu i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dzieci, którym przychodzi dorastać i rozwijać się w dysfunkcyjnym środowisku, mają problemy w codziennym funkcjonowaniu zarówno w domu, jak i w szkole oraz wśród rówieśników.

Tego typu problemy znajdują swój negatywny oddźwięk, który przejawia się w postaci różnych zaburzeń, takich jak: agresywne zachowanie, niechęć do współpracy, nadużywanie substancji psychoaktywnych, odizolowanie emocjonalne od otoczenia, popełnianie przestępstw. Dziecko pozostawione samemu sobie przyzwyczajają się nie tylko do bierności, ale i bezradności. Często, więc powtarza schemat życiowy swoich rodziców.

Coraz młodsze dzieci sięgają po alkohol, narkotyki, dokonują rozbojów, kradzieży, a ich zachowanie cechuje przemoc i agresja.

MOPR prowadzi dwie Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego, które zlokalizowane są przy ul. Hallera 13 oraz ul. Spokojna 16, gdzie w sąsiedztwie budynku znajduje się plac zabaw, który został wykonany w ramach złożonego w 2007 roku wniosku do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Do ww. Placówek uczęszczają dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjalnych, zagrożona różnymi dysfunkcjonalnymi aspektami życia społecznego, którzy często nie potrafią poradzić sobie z trudnymi sytuacjami i dlatego pomoc instytucji wspierających jest niezbędna. Ważnym ogniwem systemu opiekuńczo-wychowawczego są świetlice, gdzie podejmowane są działania opiekuńcze, wychowawcze, profilaktyczne, diagnostyczne i terapeutyczne, skierowane na dziecko i na jego rodzinę.

W 2009 roku na funkcjonowanie dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego MOPR wydatkował kwotę **115 500 zł**.

Celem działalności Placówek jest przede wszystkim uczenie pozytywnych zachowań i profilaktyka uzależnień. Podejmowane w Placówkach działania opiekuńczo-wychowawcze

wpływają także na poprawę stosunków z rodzicami, rówieśnikami, na złagodzenie napięć oraz na podniesienie własnej wartości.

W Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych Wsparcia Dziennego realizowane są następujące cele:

- kształcenie umiejętności właściwego rozwiązywania problemów życiowych oraz społecznie akceptowanych sposobów funkcjonowania w środowisku rówieśniczym poprzez zajęcia socjoterapeutyczne,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnym środowisku rodzinnym, dotkniętym problemem alkoholowym poprzez pogadanki tematyczne,
- wzmacnianie więzi między rodzicami i dziećmi poprzez właściwe oddziaływanie socjoterapeutyczne,
- zaznajomienie z zasadami moralnymi i ważnymi wartościami w życiu człowieka poprzez dyskusje i rozmowy,
- precyzowanie i rozwijanie zainteresowań poprzez psychozabawę, zajęcia plastyczne,
- rozwijanie osobowości, kształcenie charakteru,
- uczenie umiejętności właściwej organizacji i wykorzystania czasu,
- nauka wzajemnej komunikacji poprzez trening interpersonalny,
- nauka umiejętności asertywnego wyrażania emocji i uczuć,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez zajęcia plastyczne i udział w imprezach kulturalno-rozrywkowych.

W 2009 roku obie Placówki objęły opieką łącznie 69 dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 17 lat, były czynne przez cały rok – od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 16.00. Zajęcia w obu Placówkach odbywały się także w czasie wolnym od nauki szkolnej, tj. w okresie ferii zimowych i wakacji, w oparciu o opracowane przez wychowawców własne programy pracy. Dzieci uczestniczyły w imprezach organizowanych przez Ostrołęckie Centrum Kultury – seanse kinowe i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji - korzystanie z pływalni miejskiej, lodowiska miejskiego, hali sportowej.

W trakcie pobytu w placówkach zapewniono dzieciom posiłek, wzbogacony owocami, przetworami mlecznymi, sokami i słodyczami. Natomiast w okresie ferii zimowych dzieci otrzymywały także pełen obiad w „Tanim Barze” MOPR.

W okresie wakacji dzieci i młodzież uczęszczająca do obu Placówek wypoczywała na koloniach w Poroninie od 05.07.2009r. do 18.07.2009r..

Program kolonii obejmował liczne wycieczki autokarowe i piesze wytyczonymi szlakami, m. in. do:

- Morskiego Oka,
- Doliny Kościeliskiej,
- Tatrzańskiego Parku Narodowego,
- na Giewont,
- do Muzeum Kasprowicza,
- do Kościoła Matki Boskiej Fatimskiej,
- na Kasprowy Wierch.

W trakcie kolonii dzieci uczestniczyły także w licznych konkursach, zajęciach sportowo-rekreacyjnych, grach i w zabawach kształcących zdrowy styl życia, mających na celu nabycie umiejętności dbania o otoczenie, higienę osobistą i ochronę środowiska. Dzieci zakwaterowane były w ośrodku wypoczynkowym zapewniającym bardzo dobre warunki pobytu. Podczas kolonii został zrealizowany program profilaktyczny. Celem programu było nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem, nawiązywania dobrych kontaktów, rozwiązywania konfliktów, podejmowania właściwych decyzji i szukania wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

Organizatorzy kolonii zapewnili uczestnikom wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, opiekę lekarską, dobre warunki mieszkaniowe i żywieniowe.

We wrześniu 2009 roku dzieci z obu Placówek uczestniczyły w jednodniowej wycieczce edukacyjnej na trasie Święta Lipka – Gierłoż – Ruciane Nida.

W trakcie wycieczki dzieci zwiedziły:

- Sanktuarium Maryjne zwane „Częstochową Północy” w Świętej Lipce z udziałem w koncercie organowym,
- „Wilczy Szaniec”, - kwaterę Adolfa Hitlera i Naczelnego Dowództwa Niemieckich Sił Zbrojnych w czasie II wojny światowej, a także odbyły rejs statkiem po Jeziorze Nidzkim

W okresie X – XII 2009 roku w obu Placówkach zostały zrealizowane przez terapeutę programy profilaktyczne dla dzieci i ich rodziców:

- dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Celem programu było kształcenie umiejętności bycia w grupie rówieśniczej oraz radzenia sobie w sytuacjach problemowych. W programie uwzględniono następującą problematykę:

- zasad dobrej komunikacji,

- budowania poczucia bezpieczeństwa,
 - nauki radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi,
 - poznawania zasad asertywności i zachowań asertywnych,
 - poznawania zasad organizowania dobrego odpoczynku.
- dla rodziców dzieci uczęszczających do Placówek na temat: „Potrzeby mojego dorastającego dziecka”.

Celem zajęć warsztatowych było przekazanie rodzicom etapów rozwoju dziecka, reakcji mózgu na bodźce zewnętrzne oraz sposobów reakcji dziecka w wieku dorastania. Rodzice dowiedzieli się też jak reagować, gdy dziecko jest zagrożone nałogiem palenia papierosów, picia alkoholu czy zażywania narkotyków.

W zajęciach uwzględniono następującą tematykę:

- „Moje dorastające dziecko to rozstrojona orkiestra”.
- Rodzice – źródło wsparcia i ochrony dla swojego dziecka.

Dzieci z obu placówek wspólnie przygotowują spotkania okolicznościowe, np.: z okazji Dnia Matki, Dnia Dziecka, Bożego Narodzenia.

W organizowanych imprezach biorą udział rodzice, rodzeństwo i dziadkowie dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego. Przeżywane wspólne imprezy okolicznościowe pozwalają nie tylko na integrację uczestników, ale utrwalają wśród młodego pokolenia nasze piękne polskie tradycje.

Rodziny zastępcze.

W 2009 roku w rozdziale 85 204 – Rodziny zastępcze MOPR wydatkował na wypłatę świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych kwotę:

556 664 zł

Lp.	Rodzaj pomocy	Kwota świadczeń (zł)
1.	Pomoc pieniężna dla 42 rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 67 dzieci	447 918
2.	Wynagrodzenie dla 2 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego	70 491
3.	Wynagrodzenie dla 1 zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodziny zastępczej	31 622
4.	Jednorazowe świadczenia pieniężne dla 7 rodzin zastępczych na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami 8 przyjętych dzieci	6 632
Ogółem:		556 664

Najkorzystniejszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym dla dziecka jest rodzina. W niej człowiek przychodzi na świat i w niej uczy się podstawowych funkcji, uczy się współżycia z ludźmi i poznaje najważniejsze wartości. W rodzinie dziecko przyswaja sobie określony system norm i wartości, rodzina uczy właściwej postawy wobec pracy, nauki, osiągania celów życiowych. Wychowanie w rodzinie polega na przekazaniu wiedzy, wypracowaniu określonych cech charakteru i sposobów postępowania.

Jeśli dziecko nie może wychowywać się w rodzinie własnej, konieczne staje się stworzenie zastępczych form, które zagwarantują mu opiekę i wychowanie, oraz jeśli rodzice biologiczni nie spełniają swoich zadań, pozbawiając dziecko opieki rodzicielskiej, najlepszą formą opieki dla takiego dziecka jest rodzina zastępcza. Rodzina zastępcza pełni funkcję kompensacyjną w stosunku do środowiska rodzinnego, mającą na celu zapewnienie warunków wychowania, dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych.

Rodzina zastępcza, jest w stanie zaspokoić małemu dziecku potrzebę przywiązania i przynależności – jest to podstawowy warunek zaspokojenia potrzeb biologicznych i psychicznych dziecka.

To właśnie rodzina zastępcza stwarza przyjętemu dziecku optymalne warunki wychowania i rozwoju, najbardziej zbliżone do naturalnego środowiska rodzinnego.

W trakcie jego pobytu poza rodziną silnie akceptowany jest również obowiązek poszanowania więzów uczuciowych dziecka z rodziną biologiczną. W zdecydowanie większości przypadków rodzina biologiczna powinna być przygotowywana do powrotu dziecka. Daje to szansę realizacji zarówno prawa dziecka do życia w rodzinie własnej, jak i prawa rodziców biologicznych do pierwszeństwa w wychowaniu własnych dzieci. Nie można wykluczyć jednak, że piecza rodziców zastępczych, może trwać do momentu osiągnięcia przez dziecko pełnoletności i jego usamodzielnienia się.

Zgodnie z art. 74 ust. 1. ustawy o pomocy społecznej rodziny zastępcze dzielą się na:

- spokrewnione z dzieckiem,
- niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:
 - a) wielodzietne,
 - b) specjalistyczne,
 - c) o charakterze pogotowia rodzinnego.

W 2009 roku na terenie miasta Ostrołęki funkcjonowało **42** rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie **67** dzieci.

L.p.	Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
1.	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	37	47
2.	Rodziny niespokrewnione z dzieckiem	2	4
3.	Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze	1	6
4.	Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego	2	10
Ogółem:		42	67

Wszystkie funkcjonujące rodziny zastępcze zostały powołane na podstawie prawomocnych postanowień sądu o ustanowieniu rodziny zastępczej.

Powody, dla których dzieci umieszczane są w rodzinach zastępczych są różne, łączą się jednak z niemożliwością zapewnienia przez rodziców biologicznych odpowiednich

warunków do rozwoju i wychowania dziecka. Wśród powodów zdiagnozowanych przez pracowników MOPR wynika, iż rodzice biologiczni nie są w stanie opiekować się własnymi dziećmi ponieważ:

- jedno z rodziców lub oboje rodzice nie żyją,
- uniemożliwiła im to choroba psychiczna, niepełnosprawność,
- są bezradni w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w prowadzenia gospodarstwa domowego, w wywiązywaniu się z podstawowych funkcji opiekuńczych,
- występują w rodzinie alkoholizm i narkomania,
- występuje rażące zaniedbywanie podstawowych potrzeb materialno-bytowych i psychicznych dziecka,
- rodzice przebywają w zakładzie karnym,
- dziecko zostało porzucone.

W rodzinach zastępczych dzieci mają zapewnione optymalne warunki do rozwoju i edukacji. Jednakże rodziny zastępcze spotykają się z wieloma problemami wynikającymi z pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec powierzonych im dzieci. Dzieci najczęściej pochodzą z rodzin patologicznych, niewydolnych wychowawczo. Przebywanie w takim środowisku przez dłuższy okres czasu powoduje u dzieci wiele zaburzeń i trwałych negatywnych zachowań. Nie radzą sobie z własnymi emocjami, mają trudności w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej i trudności w nauce. To wszystko zaburza wzajemne relacje między rodzicami zastępczymi a powierzonymi dziećmi, a także pomiędzy wszystkimi członkami rodziny. W konsekwencji w rodzinach zastępczych występuje wiele problemów wychowawczych. Dlatego MOPR organizuje wsparcie rodziców zastępczych, mające na celu podnoszenie ich kompetencji wychowawczych oraz wzmacnianie pozytywnych relacji między opiekunami zastępczymi a dziećmi. Pracownicy socjalni Sekcji Pomocy Dziecku i Rodziny kilka razy w roku i w zależności od potrzeby danej rodziny, odwiedzają rodziny zastępcze, wspierając je w zmaganiu się z wieloma problemami wychowawczymi. Sprawdzana jest również prawidłowość wywiązywania się rodzin zastępczych z powierzonych im obowiązków opieki nad dziećmi i konieczność dalszego przebywania dziecka w danej rodzinie zastępczej. MOPR informuje rodziny zastępcze o aktualnej wysokości należnej im pomocy pieniężnej, a także o wszelkich zmianach przepisów prawa rodzinno-opiekuńczego.

Ponadto rodziny zastępcze mają możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej: psychologa, pedagoga i prawnika, a także pomocy specjalistów pracujących w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym.

Bardzo ważną formą wsparcia rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest organizowana pomoc specjalistów zatrudnionych przez MOPR od 2005 roku, w ramach realizowanych programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, na które pozyskiwane są dodatkowe środki finansowe. Programy są finansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a pomoc dla rodzin zastępczych obejmuje terapię rodzinną prowadzoną przez pedagoga psychoterapeutę, psychologa, lekarza neurologa dziecięcego, prawnika. Dodatkowo, na prośbę rodzin zastępczych, terapia odbywa się również w miejscu zamieszkania rodziny.

MOPR stale współpracuje z Sądem Rejonowym w Ostrołęce, III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich w zakresie zapewniania dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, informuje także o całości sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny naturalnej dziecka.

MOPR udziela rodzinom zastępczym comiesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci. Podstawą do ustalenia procentowej wysokości pomocy pieniężnej dla poszczególnych rodzin zastępczych jest kwota 1647zł.

Wysokość pomocy pieniężnej uzależniona jest od:

- wieku dziecka,
- stopnia rozwoju,
- stanu zdrowia,
- stopnia niedostosowania społecznego,
- uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej.

W 2009 roku MOPR udzielał pomocy pieniężnej 42 rodzinom zastępczym na terenie Ostrołęki.

W oparciu o zawarte porozumienia, finansowana była pomoc rodzinie zastępczej z terenu powiatu ełckiego, wychowującej jedno dziecko z Ostrołęki, rodzinie zastępczej z terenu powiatu hajnowskiego wychowującej jedno dziecko z Ostrołęki, rodzinie zastępczej z powiatu ostrołęckiego wychowującej troje dzieci z Ostrołęki, 2 rodzinom zastępczym z powiatu makowskiego wychowującym po jednym dziecku z Ostrołęki. Ponadto finansowana była pomoc rodzinie zastępczej z Ostrołęki, w której przebywało jedno dziecko z powiatu szczycieńskiego, rodzinie zastępczej wychowującej jedno dziecko z powiatu ełckiego oraz rodzinie zastępczej z jednym dzieckiem z terenu miasta Szczecin.

Kierowanie nieletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2009 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizował zadania z zakresu opieki nad dzieckiem m.in. poprzez kierowanie dzieci do Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Ostrołęce.

Do ww. placówki kierowane są dzieci na podstawie postanowienia Sądu właściwego ze względu na miejsce pobytu dziecka.

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dysponuje 10 miejscami w placówce typu interwencyjnego i 30 miejscami w placówce typu socjalizacyjnego.

W 2009 r. skierowano do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Ostrołęce:

- typu interwencyjnego - 22 nieletnich,
- typu socjalizacyjnego - 16 nieletnich.

W 2009 roku w placówce typu interwencyjnego przebywało 42 dzieci, w tym:

- 28 z Ostrołęki,
- 12 z powiatu ostrołęckiego,
- 2 z powiatu ostrowskiego,

a w placówce typu socjalizacyjnego przebywało 40 dzieci, w tym:

- 19 z Ostrołęki,
- 4 z powiatu ostrołęckiego,
- 1 z powiatu ostrowskiego,
- 2 z powiatu przasnyskiego,
- 1 z powiatu makowskiego,
- 2 z powiatu rybnickiego,
- 3 z powiatu pułtuskiego,
- 1 z powiatu wągrowieckiego,
- 1 z powiatu wołomińskiego,
- 3 z powiatu pruszkowskiego,
- 2 z powiatu siedleckiego,
- 1 z powiatu warszawskiego.

Na dzień 31.12.2009r. w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Ostrołęce przebywało 52 wychowanków, w tym w placówce:

- typu interwencyjnego – 24 dzieci,
- typu socjalizacyjnego - 28 dzieci.

MOPR przygotowuje i przekazuje właściwym powiatom niezbędną dokumentację do przyznania pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków, opuszczających Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, pochodzących z terenu Ostrołęki i z terenu innych powiatów.

W 2009 roku przekazano dokumentację 4 pełnoletnich wychowanków do usamodzielnienia, pochodzących z 3 powiatów:

- 2 z powiatu ostrołęckiego,
- 1 z powiatu rybnickiego,
- 1 z powiatu wągrowieckiego.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W rozdziale 85 204 – Rodziny zastępcze MOPR wydatkował na pomoc pieniężną dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych kwotę: **77 892 zł**

W roku w rozdziale 85 201 – Placówki opiekuńczo-wychowawcze MOPR wydatkował na pomoc pieniężną dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych kwotę: **77 620zł**

L.p.	Rodzaj pomocy	Liczba wychowanków z rodzin zastępczych	Kwota świadczeń (zł)	Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych	Kwota świadczeń (zł)
1.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	16	68 010	14	43 527
2.	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	4 941	3	14 823
3.	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	1	4 941	5	19 269
Ogółem kwota świadczeń:			77 892		77 620

Zgodnie z art. 88 ustawy o pomocy społecznej osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną, a także pomocą:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie,
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki,
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkania chronionego,
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia,
- 5) na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub odpowiednio placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego i socjalizacyjnego, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Natomiast pomocy w formie wymienionej w pkt. 3 – 5 udziela starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub w ww. placówkach.

Przy usamodzielnieniu wychowanków sporządzany jest indywidualny plan pomocy dla usamodzielnianego wychowanka, polegający na ustaleniu form wsparcia funkcjonowania wychowanka w środowisku, analizowaniu jego sytuacji materialnej, możliwości uzyskania zatrudnienia oraz przyznaniu pomocy pieniężnej w przypadku kontynuowania nauki w szkole średniej lub wyższej.

Wyznaczany jest także opiekun wychowanka w procesie jego usamodzielnienia, do zadań którego należy:

- zaznajomienie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielnianej,
- opracowanie wspólnie z osobą usamodzielnianą programu usamodzielnienia,
- ocena realizacji programu usamodzielnienia oraz jego modyfikowanie,
- współpraca z rodziną osoby usamodzielnianej oraz ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą oraz instytucjom miejskim,
- wspierania działań osoby usamodzielnianej.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie przysługuje osobom, które osiągnęły pełnoletność w rodzinie zastępczej, kontynuują naukę w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej, szkole ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej i znajdującym się w trudnej sytuacji dochodowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce w 2009 roku wypłacał **30** pełnoletnim wychowankom pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości **494,10zł** miesięcznie, stanowiącej 30% kwoty 1647zł.

Spośród 30 wychowanków:

- 16 opuściło rodziny zastępcze,
- 8 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 5 młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- 1 z zakładu poprawczego.

Spośród 30 wychowanków kontynuujących naukę 11 studiuje i 19 uczy się w szkołach średnich.

Przyznano 4 pełnoletnim wychowankom pomoc pieniężną na usamodzielnienie, spośród których: 1 opuścił rodzinę zastępczą, 2 opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze i 1 opuścił młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Otrzymaną pomoc pieniężną wychowankowie przeznaczali na poprawę warunków mieszkaniowych: remonty mieszkań, zakup sprzętu RTV i AGD oraz na podwyższanie kwalifikacji zawodowych: szkolenia i kursy zawodowe.

Ponadto przyznano 6 pełnoletnim wychowankom pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, spośród których: 1 opuścił rodzinę zastępczą, 3 opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze i 2 opuściło młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

W ramach ww. pomocy zakupiono wychowankom meble, sprzęt AGD i RTV.

Pracownicy socjalni na początku każdego semestru szkolnego, aktualizują sytuację materialno – bytową pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych kontynuujących naukę.

MOPR udziela pomocy pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze także poprzez umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym. Jedno mieszkanie chronione funkcjonuje na terenie Ostrołęki od listopada 2005 roku i przeznaczone jest dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Od października 2009 roku utworzono drugie mieszkanie chronione, które przeznaczone jest dla pełnoletnich wychowanek opuszczających ww. formy opieki zastępczej.

Mieszkania chronione mają one na celu zapewnienie wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- odpowiednie warunki mieszkaniowe;
- przygotowanie do samodzielnego życia i pełnienia ról społecznych;
- zapewnienie jak najlepszych warunków do rozwoju osobistego i wyrównanie szans edukacyjnych.

Zadanie realizowane jest w przeznaczonych na ten cel mieszkaniach, które MOPR utworzył, wyposażył w meble i niezbędny sprzęt domowy, zakupionych ze środków otrzymanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz ze środków własnych.

Na koniec 2009 roku w mieszkaniu chronionym dla mężczyzn przebywało 4 pełnoletnich wychowanków: 2 opuściło rodziny zastępcze i 2 placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Natomiast w mieszkaniu chronionym dla kobiet przebywało 2 pełnoletnie wychowanki: 1 opuściła rodzinę zastępczą i 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

W związku z realizowanym procesem usamodzielnienia wychowanków prowadzone są następujące działania:

- terapeutyczno-edukacyjne i specjalistycznego poradnictwa,
- kształcącej umiejętności niezbędne do samodzielnego życia, gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi,
- wspierające pozytywne zachowania wychowanków w zakresie rozwijania umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji, podnoszenia samooceny, motywowania do poprawy jakości życia,
- wsparcia w środowisku lokalnym poprzez nawiązanie współpracy z instytucjami, osobami prywatnymi i włączenie w działania na rzecz wychowanków.

MOPR, oprócz udzielania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie, obejmuje pełnoletnich wychowanków pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną. Praca ta polega na motywowaniu ich do kontynuowania nauki, do uzyskiwania wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami danej osoby, uzyskiwaniem kwalifikacji zawodowych oraz podjęciem zatrudnienia. Współdziałamy i wspieramy osoby usamodzielniane w podtrzymywaniu kontaktów z rodziną biologiczną oraz w podejmowaniu przez nich działań mających na celu poprawę ich sytuacji materialno-bytowej. Ponadto posiadają możliwość korzystania z pomocy specjalistów, m.in.: psychologa, prawnika, pedagogów.

Odpłatność rodziców naturalnych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku, rodzice dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej ponoszą odpłatność za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej do wysokości ponoszonych kosztów na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Odpłatność rodziców naturalnych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych jest ustalana w drodze decyzji administracyjnej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Można odstąpić od ustalenia odpłatności na wniosek rodziców dziecka lub z urzędu ze względu na trudną sytuację materialną.

Sytuacja materialna rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest w przeważającej większości trudna. Dlatego też MOPR uwzględnia powyższe fakty pod uwagę i odstępuje od ustalenia powyższej opłaty lub zwalnia okresowo z ponoszenia opłaty.

W 2009 roku MOPR wydał ogółem 49 decyzje administracyjne dotyczących odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W większości przypadków dochód rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajduje się poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, dlatego MOPR z mocy ustawy odstępuje od ustalenia od nich opłat.

Natomiast w stosunku do 5 rodziców MOPR wydał decyzje ustalające opłatę za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, z czego 4 zostało całkowicie zwolnionych z ponoszenia opłaty, i od 4 rodziców dzieci przebywających w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej ustalono opłatę, z czego 2 zwolniono całkowicie z ponoszenia opłaty.

3.4 Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla mieszkańców Ostrołęki. PFRON jest funduszem celowym

działającym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 roku w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON.

Wyszczególnienie	Limit środków w 2009r. w złotych (po zmianach)	Wykorzystanie w złotych	% wykorzystania do limitu
OGÓŁEM REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA	878 034	875 081	99,66%
W tym: Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej	295 920	293 290	99,11%

Środki z funduszu przypadające według algorytmu na realizację zadań dla naszego powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w poszczególnych latach wynosiły: 2008r- 1 065 678zł, 2009r. – 878 034zł, 2010r. – 691 574zł. Co roku ich wysokość ulegała zmniejszeniu i nie zabezpieczała potrzeb zgłoszonych przez osoby niepełnosprawne i pracodawców.

W 2009 roku Prezydent Miasta Ostrołęki Zarządzeniem nr 62/2009 z dnia 06 marca 2009 roku określił zasady realizacji dofinansowań i refundacji związanych z rehabilitacją zawodową i społeczną w mieście Ostrołęka ze środków PFRON w 2009 roku. Następnie Zarządzeniem Nr 85/2009 z dnia 08 kwietnia 2009 roku i Zarządzeniem Nr 380/2009 z dnia 06 listopada 2009 roku Prezydent Miasta dokonał zmian w zasadach realizacji dofinansowań i refundacji związanych z rehabilitacją zawodową i społeczną w mieście Ostrołęka ze środków PFRON w 2009 roku.

Po otrzymaniu limitu środków z PFRON dla naszego Powiatu i zaopiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Rada Miasta Ostrołęki Uchwałą Nr 329/XLV/2009 z dnia 26 lutego 2009 roku, Nr 445/LV/2009 z dnia 29 października 2009 r. i Nr 473/LXI/2009 r. z dnia 30 grudnia 2009 roku określiła zadania do realizacji.

Zgodnie z w/w uchwałami, ze środków funduszu były realizowane następujące zadania:

➤ **z zakresu rehabilitacji zawodowej:**

- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia,
- przyznanie osobie niepełnosprawnej jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia,
- zwrot kosztów za usługi lub instrumenty rynku pracy określone w ustawie z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz szkolenia dla osób niepełnosprawnych – zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce.

➤ **z zakresu rehabilitacji społecznej:**

- dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- dofinansowanie zadań zleconych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym z zakresu rehabilitacji społecznej na organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach.

W 2009 r. zgodnie z planem finansowym funduszu przeznaczono kwotę – 878 034 zł na realizację niżej opisanych zadań.

REHABILITACJA ZAWODOWA

Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych

W 2009 roku zorganizowano 3 stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych w 2 zakładach pracy funkcjonujących na otwartym rynku pracy. Na tych stanowiskach zatrudniono 3 osoby niepełnosprawne skierowane przez Powiatowy Urząd Pracy zaliczone do lekkiego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Dokonano pracodawcom zwrotu

kosztów wyposażenia stanowisk pracy na kwotę 95 199 zł. Średni koszt wyposażenia stanowiska wyniósł 31 733zł.

Dwóch pracodawców, którzy złożyli wnioski o wyposażenie 3 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, złożyło rezygnację z ich realizacji.

Monitorowano realizację umów cywilno-prawnych zawartych z pracodawcami w zakresie: utrzymania wyposażenia stanowiska pracy, zatrudniania osób niepełnosprawnych na tych stanowiskach, posiadania aktualnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, umów o pracę.

Przyznanie osobie niepełnosprawnej jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej

W 2009 roku 3 osobom niepełnosprawnym zarejestrowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy, jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej. Przekazano na ten cel kwotę 80 000 zł. Średni koszt wsparcia finansowego wynosił 26 667 zł.

Przyznane środki finansowe dotyczyły działalności gospodarczej w zakresie:

- usług elektroinstalacyjnych,
- usług auto-elektroniki i informatyki,
- usług gastronomicznych.

W 2009 roku umorzono także 2 pożyczki przyznane osobom niepełnosprawnym na podjęcie działalności gospodarczej w kwocie 26 714 zł.

Potrzeby osób niepełnosprawnych w tym zakresie zostały w pełni zaspokojone.

Dofinansowanie do instrumentów lub usług rynku pracy

Zadanie to realizował Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce - zgodnie z Umową Nr 1/2009 zawartą pomiędzy Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, a Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce dotyczącą organizacji szkoleń oraz usług i instrumentów rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu. W 2009 roku sfinansowano koszty szkolenia dla 1 osoby niepełnosprawnej na kwotę 3 586 zł.

Wyszczególnienie	Limit środków w 2009r. w złotych (po zmianach)	Wykorzystanie w złotych	% wykorzystania do limitu
1.	2.	3.	4.
REHABILITACJA ZAWODOWA	178 799	178 785	99,99%
W tym:			
1. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla nowo zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych		95 199	
2. Przyznanie osobie niepełnosprawnej jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej		80 000	
3. Szkolenia osób niepełnosprawnych		3 586	
Razem:	178 799	178 785	99,99%

Poz.3. – zadanie realizowane jest przez powiatowy urząd pracy

REHABILITACJA SPOŁECZNA

Dofinansowanie warsztatu terapii zajęciowej.

Z dniem 01 stycznia 2009 roku prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej powierzono Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych.

Liczba uczestników WTZ "MOTYLKI" wynosi 20 osób.

W 2009 roku maksymalne dofinansowanie kosztów działalności warsztatów ze środków PFRON wyniosło 90% ogółu tych kosztów.

Zgodnie z Umową Nr 1/WTZ/09 sprawie dofinansowania kosztów działalności WTZ „MOTYLKI” w 2009 roku zawartej w dniu 21 stycznia 2009 roku pomiędzy Miastem Ostrołęka a Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych w Ostrołęce – na działalność Warsztatu w 2009 roku Miasto przeznaczyło kwotę 40 000 zł.

Łącznie w 2009 roku na działalność WTZ „MOTYLKI” przeznaczono kwotę 335 920zł, w tym ze środków PFRON 295 920zł, Miasta Ostrołęki kwotę 40 000 zł

Na działalność Warsztatu środki przekazywane są według planu finansowego kosztów działalności.

W 2009 roku na działalność bieżącą Warsztat wydatkował ogółem 333 279zł, w tym ze środków PFRON – 293 290zł i ze środków Miasta Ostrołęki – 39 989 zł. Średni miesięczny koszt utrzymania w przeliczeniu na 1 uczestnika wyniósł 1 389 zł.

Terapia zajęciowa z uczestnikami WTZ prowadzona była w pięciu pracowniach (gospodarstwa domowego, tkacko-krawiecko-rękodzielniczej, technik informatycznych i grafiki komputerowej, bukiciarsko-ogrodniczo-wikliniarskiej, umiejętności biurowo-technicznych). Prowadzone były także zajęcia edukacyjne, integracyjne i rehabilitacyjne.

Dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych:

Dofinansowano do udziału w turnusach rehabilitacyjnych 184 osobom niepełnosprawnym (dla 103 osób dorosłych, 34 dzieci i 47 opiekunów osób dorosłych i dzieci). Wydatkowano kwotę – 132 313 zł.

Osoby niepełnosprawne przebywały na turnusach rehabilitacyjnych w ośrodkach mieszczących się na terenie całej Polski, które uzyskały wpis do „Rejestru ośrodków uprawnionych do przyjmowania zorganizowanych grup osób niepełnosprawnych na turnusy rehabilitacyjne” lub do „rejestru organizatorów uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych”.

Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze:

W 2009 r. dofinansowano do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych 239 osobom niepełnosprawnym na ogólną kwotę 220 708 zł, w tym:

- 204 osobom dorosłym na kwotę – 148 533 zł,
- 35 dzieciom na kwotę – 72 175 zł.

Dofinansowano do zakupu:

- wózków inwalidzkich,
- protez piersi,
- gorsetów ortopedycznych,
- aparatów słuchowych,
- obuwia ortopedycznego,
- balkoników,
- kul,

- materacy i poduszek p/odleżynowych,
- cewników,
- pieluchomajtek,
- rowerka rehabilitacyjnego,
- zestawu komputerowego,
- łóżka rehabilitacyjnego
- lampy BIOPTRON

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

W 2009 r. dofinansowano do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności – 11 osobom niepełnosprawnym na ogólną kwotę – 35 985 zł,

w tym:

- 10 osobom dorosłym niepełnosprawnym na kwotę – 22 195 zł,
- 1 dziecku niepełnosprawnemu na kwotę - 13 790 zł.

Realizując powyższe zadanie dofinansowano do:

- przystosowania łazienek, podłóg w pokojach i przedpokojach do potrzeb osób niepełnosprawnych mających problemy w poruszaniu się (poruszających się na wózkach inwalidzkich, przy balkonikach) – bariery architektoniczne,
- zakupu komputera i telefonu komórkowego dla osób mających problemy w porozumiewaniu się (głuchoniemych) – bariery w komunikowaniu się,
- zakupu schodołazów, siedzisk nawannowych krzesła toaletowego – bariery techniczne.

Dofinansowanie zadań zleconych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym z zakresu rehabilitacji społecznej na organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach.

W powyższym zakresie Prezydent Miasta Ostrołęki ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację w 2009 roku zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleconych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym. Wysokość

środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania ustalono na kwotę 14 000 zł.

Oferty na konkurs złożyły 3 organizacje pozarządowe, którym przyznano dofinansowanie.

Przyznane dofinansowanie dotyczyło:

- wydania 200 sztuk biuletynu z okazji 15-lecia Klubu Kobiet po Mastektomii "Amazonki" – 6000 zł,
- zakupu paczek dla dzieci ze Stowarzyszenia „ Pomocna Dłoń” na imprezę "Choinka z Mikołajem". W imprezie udział wzięło 64 osoby niepełnosprawne z opiekunami – 2000 zł,
- organizacji przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych imprezy integracyjnej „ Mikołajki” – 6000 zł.

Wyszczególnienie	Limit środków w 2009 r. w złotych (po zmianach)	Wykorzystanie w złotych	% wykorzystania do limitu
1.	2.	3.	4.
REHABILITACJA SPOŁECZNA	403 315	403 006	99,92%
W tym:			
Turnusy rehabilitacyjne		132 313	
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		220 708	
Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się		35 985	
Zadania zlecone fundacjom oraz organizacjom pozarządowym z zakresu rehabilitacji społecznej na organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach	295 920	293 290	99,11%
RAZEM	699 235	696 296	99,58%

Wszystkie wnioski składane przez osoby niepełnosprawne i pracodawców o uzyskanie pomocy ze środków PFRON przed przyjęciem do realizacji opiniowane były przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.

W 2009 roku ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej według planu 878 034 zł wydatkowano ogółem – 875 081 zł, co stanowi 99,66% ogółu wydatków, w tym:

- rehabilitacja społeczna –wydatkowano – 403 006 zł, co stanowi 99,92% ogółu wydatków,
- rehabilitacja zawodowa –wydatkowano 178 785 zł, co stanowi 99,99% ogółu wydatków.
- warsztat terapii zajęciowej –wydatkowano 293 290 zł, co stanowi 99,11%.

Oprócz powyższych działań Sekcja ds. Osób Niepełnosprawnych prowadzi obsługę informacyjną programów celowych realizowanych przez **Oddział Mazowiecki PFRON w Warszawie:**

1. **„Komputer dla Homera”** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania umożliwiającego rehabilitację zawodową i społeczną osób niewidomych i niedowidzących.
2. **„Pegaz 2003”** – obejmuje:
 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
 - pomoc w zakupie sprzętu komputerowego,
 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.
3. **„Student”** – pomoc osobom niepełnosprawnym w zdobywaniu wykształcenia na poziomie średnim i wyższym.

Wyżej wymienione programy skierowane były do osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz niepełnoletnich dzieci niepełnosprawnych posiadających ważne orzeczenie o niepełnosprawności.

Ponadto uczestniczono w realizacji „PROGRAMU WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI” na lata 2009-2013 dot.:

- **obszar „A”** – wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. Pomoc uzyskać mogą podmioty, które utworzyły i prowadzą obiekty służące rehabilitacji: fundacje i stowarzyszenia, posiadające statutowy zapis o działalności rehabilitacyjnej na rzecz osób niepełnosprawnych, jednostki samorządu terytorialnego, państwowe uczelnie medyczne.

- **Obszar „B”** – likwidacji barier w zakładach opieki zdrowotnej lub placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania. Pomoc uzyskać mogą podmioty, które utworzyły i prowadzą zakłady opieki zdrowotnej lub placówki edukacyjne.
- **Obszar „C”** – wyposażenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości. Pomoc mogą uzyskać pracodawcy, w tym z chronionego i otwartego rynku pracy.
- **Obszar „D”** – likwidacji barier transportowych. Pomoc mogą uzyskać: fundacje, stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych oraz gminy i powiaty.

Realizatorem programu są jednostki samorządu terytorialnego:

- **samorządy województwa - Obszar A**
- **samorządy powiatowe – Obszary B, C, D**

W roku 2009 wydawano wnioski na powyższe programy, udzielano informacji zainteresowanym i w lokalnych mediach o możliwości skorzystania ze środków PFRON, pisma w powyższej sprawie przekazywano do instytucji publicznych.

W okresie realizacji programu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowano niżej wymienione zadanie:

- obszar „D”, zakup samochodu 9-cio osobowego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych w Ostrołęce - bariera transportowa.

Uchwałą Rady Miasta Ostrołęki Nr 312/XLIII/2008 r. z dnia 30 grudnia 2008 roku został przyjęty Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2013. Celem tego programu jest rozeznanie sytuacji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz działania dot. wspierania osób Niepełnosprawnych przez umacnianie ich praw, eliminowanie wszelkich przejawów dyskryminacji. Aktywizowanie rodzin i środowiska lokalnego do działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

IV. ZADANIA Z ZAKRESU SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH

Sekcja Świadczeń Rodziny MOPR w 2009r. realizowała zadania wynikające z:

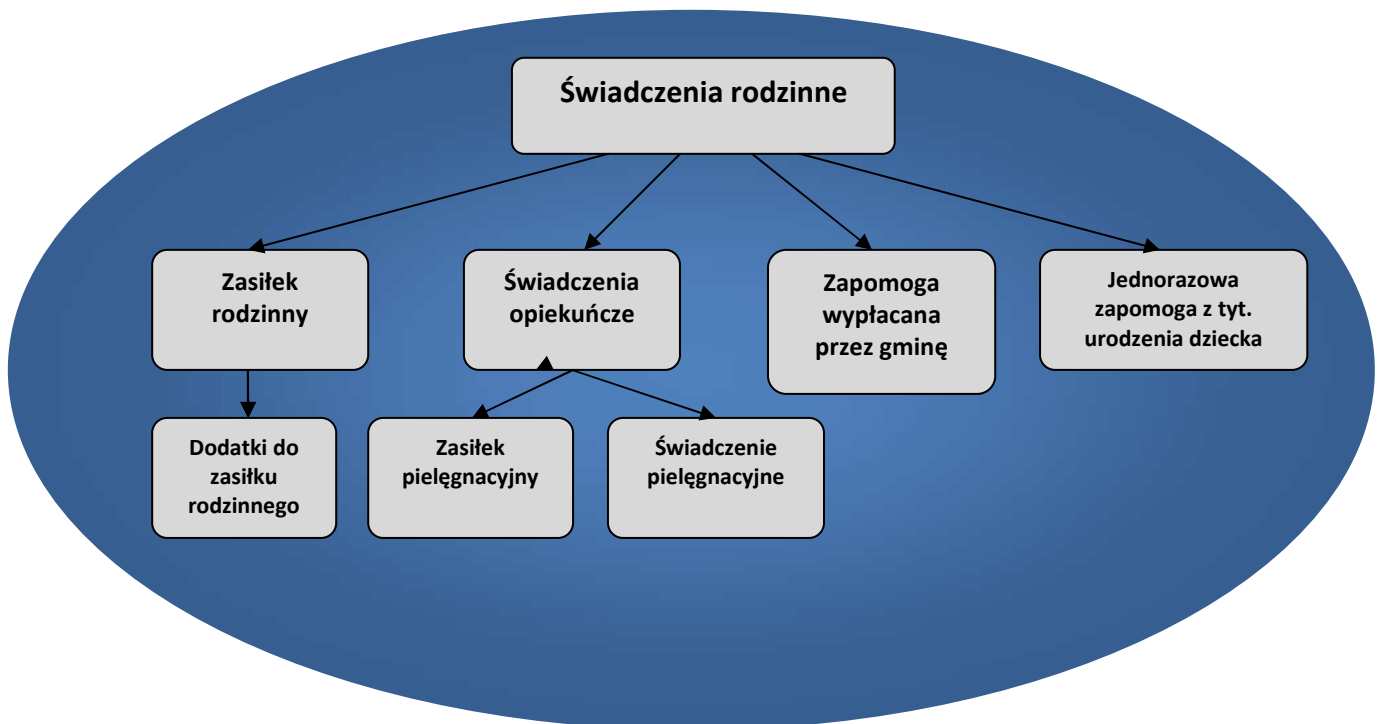
- ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

4.1 Realizacja zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- zapomoga wypłacana przez gminy z tytułu urodzenia dziecka.

Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego:

Uprawnienia do zasiłku rodzinnego zależą od spełnienia kryterium dochodowego:

- ✓ Prawo do zasiłku rodzinnego powstaje, gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 504 zł miesięcznie.
- ✓ W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 583 zł miesięcznie.
- ✓ Gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę (osobę uczącą się) do zasiłku rodzinnego, o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie zasiłkowym, na który jest ustalany, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. Wyjątek ten można jednak zastosować tylko na jeden okres zasiłkowy.

W 2009r . wysokość zasiłku rodzinnego wynosiła miesięcznie:

- **w okresie styczeń 2009 - październik 2009:**
 - ✓ 48 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
 - ✓ 64 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
 - ✓ 68 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.
- **w okresie listopad 2009 - grudzień 2009:**
 - ✓ 68 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
 - ✓ 91 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
 - ✓ 98 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługiwały następujące dodatki z tytułu:

- **urodzenia dziecka** w wys. 1 000zł
- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** - 400zł miesięcznie
- **samotnego wychowywania dziecka:**
 - ✓ 170 zł miesięcznie, nie więcej jednak niż w wys. 340zł na wszystkie dzieci;
 - ✓ 250 zł miesięcznie na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci,

- **wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** – 80 zł miesięcznie
- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego**
 - ✓ 60 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
 - ✓ 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia,
- **rozpoczęcia roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego** – 100 zł jednorazowo,
- **podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania**
 - ✓ 90 zł w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły,
 - ✓ 50 zł miesięcznie w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła.

Świadczenia opiekuńcze:

- **zasiłek pielęgnacyjny:**

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75 lat;
- osobie niepełnosprawnej, w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne:

Przysługuje z tytułu rezygnacji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej osobom, na których zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością

samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 583 zł.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła:

- w okresie styczeń 2009 - październik 2009 – 420 zł miesięcznie,
- w okresie listopad 2009 - grudzień 2009 – 520 zł miesięcznie.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka:

Przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka – niezależnie od wysokości dochodów.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Wysokość jednorazowej zapomogi wynosi 1000 zł na jedno dziecko.

Poza wypłatą świadczeń rodzinnych za osoby spełniające warunki ustawy opłaca się składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne:

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne - zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 2a) - opłaca składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, jeżeli osoba spełnia kryteria tej ustawy.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne – zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 66 ust.1) – opłaca się składkę na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli osoba nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2009r. wydatki na świadczenia rodzinne wyniosły:

Rodzaj świadczenia:	Liczba świadczeń	Kwota
Zasiłki rodzinne	51596	3290584
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:		
urodzenia dziecka	294	294000
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1904	737065
samotnego wychowywania dziecka	2913	502090
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2286	174480
rozpoczęcia roku szkolnego	3090	309000
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	282	18780
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	6502	520160
Zasiłki pielęgnacyjne	9834	1504602
Świadczenia pielęgnacyjne	856	372620
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	631	631000
Razem	80188	8354381

Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne:

Rodzaj składki:	Liczba świadczeniobiorców	Kwota (zł)
na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	54	72442
na ubezpieczenie zdrowotne	36	17089
Razem	90	89531

Struktura rodzin pobierających w 2009r. zasiłek rodzinny wg liczby dzieci w rodzinie:

Ogółem		z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 i więcej dzieci
Średniomiesięczna liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne	2361	1081	906	269	105
%	100%	45,79%	38,37%	11,39%	4,45%

Jak wynika z powyższego wykresu, wśród rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych zdecydowaną większość stanowią rodziny z jednym i z dwójką dzieci.

Struktura wiekowa dzieci, na które wypłacano zasiłek rodzinny w 2009r.:

Wiek dziecka	2009	
	Liczba dzieci	%
do 5 roku życia	1127	26,2
pow. 5 roku do 18 roku życia	2788	64,8
pow. 18 roku do ukończenia 21 roku życia	380	8,8
pow. 21 roku do ukończenia 24 roku życia	6	0,2
Ogółem dzieci (średniomiesięcznie)	4301	100%

Ponad 64% wszystkich dzieci, na które wypłacany był zasiłek rodzinny w 2009r. to dzieci w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia. Ponad 26% stanowiły dzieci do 5 roku życia. Dzieci powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia było 8,8% ogółu dzieci. Natomiast, w grupie dzieci korzystających z zasiłku rodzinnego, dzieci w wieku powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku było zaledwie 0,2%.

Dodatki do zasiłku rodzinnego

W 2009r. ogółem wypłacono 17271 dodatków do zasiłku rodzinnego. Jak wynika z poniższego zestawienia, najczęściej dodatków wypłacono z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, rozpoczęcia roku szkolnego, samotnego wychowywania dziecka

oraz kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Liczba wypłaconych dodatków:

Dodatek z tytułu:	2009	
	Liczba dodatków	%
Urodzenia dziecka	294	1,7
Urlopu wychowawczego	1904	11,1
Samotnego wychowywania dziecka	2913	16,8
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2286	13,2
Rozpoczęcia roku szkolnego	3090	17,9
Podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	282	1,7
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	6502	37,6
Ogółem dodatki:	17271	100%

Świadczenia opiekuńcze

Z zasiłków pielęgnacyjnych w 2009r. korzystało średniomiesięcznie 820 osób, czyli o 4,1% więcej niż w 2008r. (788).

Ze świadczeń pielęgnacyjnych korzystało w 2009r. średniomiesięcznie 71 osób, czyli o 1,4% mniej niż w 2008r. (72).

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W 2009r. wypłacono 631 zapomóg, czyli o 19,7 % więcej niż w 2008r. (527).

4.2 Realizacja zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od 1 października 2008r. zastąpiła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Ustawa określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji oraz warunki

nabywania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także określa działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Osoba uprawniona - to osoba uprawniona do alimentów od rodzica, na podstawie tytułu wykonawczego, pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia albo, w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Wysokość świadczenia alimentacyjnego. – świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500 zł miesięcznie.

W 2009r. wypłacono:

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota (w zł)
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	7882	2448380

- Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 307 078 zł, z tego:
 - przekazane na dochody budżetu państwa – 187 956 zł
 - przekazane na dochody własne gminy wierzyciela – 59 561zł
 - przekazane na dochody własne gminy dłużnika – 59 561 zł

W 2009r. prowadzono postępowania wobec dłużników alimentacyjnych wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego wzywano dłużnika alimentacyjnego w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia:

- zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się, w jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny;
- informuje powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego.

W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu, złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy, odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, albo odmowy udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym, występowano z wnioskiem o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kk oraz kierowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

W związku z powyższymi działaniami:

- przeprowadzono 131 wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami alimentacyjnymi
- skierowano 113 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce o ściganie za przestępstwo z art. 209 §1 kk.
- skierowano 62 wnioski do Prezydenta Miasta o zatrzymanie prawa jazdy
- skierowano 63 wnioski do PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych.

Struktura wiekowa osób, na które wypłacano świadczenie alimentacyjne (średniomiesięcznie):

Wiek osoby	2009	
	Liczba osób	%
0-17 lat	1338	80,8 %
18-24	319	19,2 %
25 i więcej lat	0	0
Ogółem osób (średniomiesięcznie)	1657	100%

Z powyższych zestawień wynika, iż zdecydowaną większość wśród osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych stanowią osoby w przedziale wieku 0-17 lat.

Liczba osób otrzymujących świadczenie alimentacyjne wg wysokości otrzymywanego świadczenia

Wysokość świadczenia:	2009	
	Średniomiesięczna liczba osób	%
do 100 zł	11	1,8 %
od 100,01 zł - 200 zł	130	21,1 %
od 200,01 zł - 300 zł	262	42,7%
od 300,01 zł - 400 zł	136	22,2 %
od 400,01 zł - 500 zł	75	12,2 %
Średniomiesięcznie ogółem osób	614	100%

Sekcja Świadczeń Rodzinnych na podstawie art.30 ustawy o świadczeniach rodzinnych prowadziła również postępowanie dotyczące nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2009r. :

- wydano 77 decyzji ustalających obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.
- wystawiono 11 upomnień wzywających do uregulowania należności.
- skierowano 8 tytułów wykonawczych do urzędu skarbowego.
- wydano 17 decyzji umarzających kwotę nienależnie pobranych świadczeń
- Wydano 10 decyzji o rozłożeniu na raty zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

W 2009r. odzyskano nienależnie pobrane świadczenia:

- świadczenia rodzinne – 43 914 zł
- zaliczka alimentacyjna - 7 701 zł
- fundusz alimentacyjny - 3 966 zł

Nienależnie pobrane świadczenia były potrącane z wypłacanych świadczeń rodzinnych lub osoba zobowiązana samodzielnie wpłacała nienależne świadczenia na konto MOPR.

Ponadto Sekcja świadczeń Rodzinnych wydaje zaświadczenia dot. przyznanych i wypłaconych świadczeń, m.in. dla osób ubiegających się o dodatki mieszkaniowe, stypendia, a także dla osób ubiegających się o świadczenia na dzieci w innym państwie UE. W 2009r. Sekcja prowadziła 82 postępowania związane z koordynacją systemu zabezpieczeń społecznych w ramach Unii Europejskiej.

**V. REALIZACJA PROGRAMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ
w 2009 ROKU**

Nazwa programu	Koszt programu	w tym:	
		dotacja	środki własne
I. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	1 607 778	1 084 190	523 588
II. Programy na rzecz społeczności Romskiej w Polsce:	79 307	62 138	17 169
1. Zatrudnienie asystenta romskiego.	14 400	14 400	-
2. Wsparcie dzieci z rodzin romskich w edukacji przedszkolnej i szkolnej.	31 117	17 298	13 819
3. Integracja społeczności romskiej ze środowiskiem lokalnym.	23 790	20 440	3 350
4. Wycieczka edukacyjna	10 000	10 000	-
III. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną:			
1. „POMÓC DZIECKU” – wspieranie rodzicielstwa zastępczego z promocją rodzinnych form opieki zastępczej.	23 845	16 800	7 045
IV. Projekty systemowe finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja integracji społecznej w tym:	862 258	771 720	90 538
1. Poddziałanie 7.7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej projekt pt. „WRACAM NA RYNEK PRACY”	409 348	366 366	42 982
2. Poddziałanie 7.7.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie projekt pt. „POZWÓL SOBIE POMÓC”	452 910	405 354	47 556
Razem	2 573 188	1 934 848	638 340

5.1. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Na realizację ww. programu wydatkowano ogółem: **1 607 778 zł**, w tym:

- dotacji wojewody – 1 084 190 zł w tym: doposażenie punktów wydawania i przygotowania posiłków 228 046 zł, dowóz posiłków 1 800 zł.
- środki własne gminy - 523 588 zł w tym: na doposażenie punktów wydawania i przygotowania posiłków 123 925 zł, dowóz posiłków 1 200 zł.

Oddziaływaniem programu objęto ogółem 3 463 osób, w tym: 1452 dzieci, 2011 dorosłych. Program dożywiania jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 80 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych i jest realizowany w latach 2006 – 2013.

Celem Programu jest:

- wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich;
- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia;
- upowszechnianie zdrowego stylu żywienia;
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach;
- rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Na poprawę bazy żywieniowej w szkołach i przedszkolach wydatkowano 351 971 zł w tym: ze środków wojewody – 228 046 zł, ze środków własnych – 123 925 zł. Doposażono w sprzęt 20 punktów wydawania i przygotowywania posiłków w tym: 9 szkół, 9 przedszkoli, 1 żłobek i „Tani Bar” MOPR.

Dotację dla gminy na realizację ww. Programu przyznał wojewoda w wysokości 67,43% środków na realizację zadania. Udział środków własnych gminy na realizację Programu wynosił 32,57%.

W ramach Programu są realizowane działania dotyczące w szczególności:

- zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:
 - dzieciom do 7 roku życia,
 - uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
 - osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w szczególności osobom samotnym,

w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym;

- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" pomoc w ramach Programu przyznawana była w zależności od sytuacji dochodowej osoby/rodziny. W myśl art. 5 ust.1 ww. ustawy w 2009 r. pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem gorącego posiłku, była przyznawana bezpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust. 1 pkt. 1,2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.

5.2. Programy na rzecz społeczności Romskiej w Polsce.

W 2009r. MOPR był realizatorem 4 programów, na które pozyskał środki finansowe w kwocie **62 138 zł**, pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa na realizację zadań na rzecz społeczności romskiej.

Kontynuacja realizacji zadań na rzecz społeczności romskiej mieszkającej na terenie Ostrołęki pozwala coraz lepiej poznać tę społeczność i podejmować działania, które służą rozwiązywaniu problemów występujących w rodzinach romskich. W ciągu roku oddziaływaniem programów romskich objęto 65 osób, które funkcjonowały w 18 rodzinach. Dorośli stanowili grupę 31, w tym 17 kobiet, 14 mężczyzn oraz 34 dzieci. W 2009 roku trzy rodziny składające się z 8 osób, w tym 4 osób dorosłych i 4 dzieci wyprowadziły się poza granice kraju a do Ostrołęki, przybyły trzy rodziny składające się z 8 osób, w tym 4 dzieci.

Realizacja zadań w ramach programów:

1. „Zatrudnienie asystenta romskiego”.

Asystent romski był zatrudniony na umowę – zlecenie od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. Dwa razy w tygodniu pracował w biurze MOPR, a w pozostałe dni w środowisku zamieszkania rodzin romskich. Był także obecny w szkołach i przedszkolach, do których uczęszczają dzieci romskie. Nawiązywał współpracę z pedagogami szkolnymi, kadrą przedszkoli, pracownikami instytucji użyteczności publicznej a także lokalnymi mediami. Asystent romski był organizatorem imprez integracyjnych i motywował całą społeczność romską do czynnego w nich udziału.

Poprzez zatrudnienie asystenta romskiego społeczność romska mieszkająca na terenie miasta

pozyskała reprezentanta swoich interesów, który ułatwia jej kontakty z różnymi instytucjami. Prowadzi monitoring przebiegu edukacji dzieci romskich, motywuje do udziału w zajęciach lekcyjnych. Asystent romski w 2009r. ukończył kurs przygotowawczy dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży, co pozwoliło asystentowi na sprawowanie opieki nad dziećmi z rodzin romskich na koloniach w 2009r.

Asystent koordynuje działania związane z realizacją przedłożonych projektów romskich.

2. „Wsparcie dzieci z rodzin romskich w edukacji przedszkolnej i szkolnej”.

Kontynuacja projektu w 2009 r. pozwoliła na sfinansowanie kosztów realizacji następujących zadań z zakresu edukacji dzieci romskich:

a) dzieci w wieku przedszkolnym:

- sfinansowano koszty pobytu 3 dzieci w przedszkolach,
- sfinansowano koszty dowozu dwojga dzieci do przedszkola przez opiekuna,
- zakupiono dla 5 dzieci wyprawkę przedszkolną w skład, której weszły plecaki, przybory szkolne oraz książki,
- opłacono dla 5 dzieci składkę na ubezpieczenie.

b) dzieci w wieku szkolnym:

- sfinansowano koszty dojazdu dla 10 dzieci i 2 opiekunów dowożących dzieci do szkół,
- zakupiono 21 dzieciom w wieku szkolnym wyprawki szkolne w formie plecaków, przyborów szkolnych i kompletów podręczników do realizacji programów szkolnych,
- opłacono dla 18 dzieci składkę na ubezpieczenie.

Ze środków własnych zakupiono dzieciom odzież, bieliznę, obuwie jesienno-zimowe, kapcie, obuwie i odzież sportową, dresy, itp. Ponadto udzielono wsparcia rodzinom tych dzieci w formie zasiłków celowych na zakup żywności, leków, środków czystości, opał, opłatę energii elektrycznej, itp. Udzielono pomocy rzeczowej w formie artykułów żywnościowych, poradnictwa specjalistycznego.

Pomocą w ramach programu edukacyjnego objęto 26 dzieci z 10 rodzin, w tym:

- 5 dzieci w wieku przedszkolnym,
- 21 dzieci w wieku szkolnym.

Dzieci i młodzież z rodzin romskich otrzymały wsparcie w realizacji edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym. Zapewniło to uczestnikom projektu wczesny kontakt z rówieśnikami w placówkach przedszkolnych i szkolnych, naukę języka polskiego, integrację ze środowiskiem lokalnym.

Skierowane wsparcie do dzieci romskich w formie: wyprawek szkolnych, podręczników,

biletów miesięcznych komunikacji miejskiej na dojazdy do szkół i przedszkoli, odzieży, obuwia, wpływa na likwidację różnic w wyposażeniu dzieci romskich, a także minimalizuje bariery ekonomiczne w rodzinach romskich, tworząc lepsze warunki do realizacji edukacji. W bieżącym roku szkolnym 2009/2010 1 uczeń rozpoczął naukę w pierwszej klasie szkoły średniej. W każdej rodzinie romskiej dzieci realizują obowiązek nauki szkolnej.

3. „Integracja społeczności romskiej ze środowiskiem lokalnym”.

W ramach realizowanego projektu dzieci romskie wzięły udział w wypoczynku letnim we Władysławowie w terminie 19.07 - 01.08.2009r. w trakcie, którego został zrealizowany program profilaktyczny obejmujący między innymi zagadnienia integracji, uzależnień, asertywnych zachowań, podniesienia poczucia własnej wartości, budowanie poprawnych relacji interpersonalnych z rówieśnikami i osobami dorosłymi. Zakupiono dzieciom odzież, obuwie, środki higieny osobistej. Zakres potrzeb i zakupów określili rodzice. Asystent romski zorganizował 3 rodzinne wyjścia do kina. Została zorganizowana wieczerza wigilijna w „Tanim Barze”. Realizacja programu integracyjnego daje szansę uczestnictwa rodzinom romskim w życiu lokalnej społeczności, zapewnia dzieciom romskim udział w wypoczynku letnim, umożliwia integrację z rówieśnikami, jest ofertą na spędzanie czasu wolnego dla osób dorosłych i dzieci.

3. „Wycieczka edukacyjna społeczności romskiej”.

W ramach tego programu zorganizowano w dniach 26.09 – 27.09.2009r. wycieczkę edukacyjną na trasie **Ostrołęka – Tarnów – Szczurowa – Ostrołęka**, której uczestnikami było 50 osób, w tym 21 dzieci i młodzieży romskiej. W Tarnowie zwiedzono Okręgowe Muzeum Etnograficzne. Przedstawiciele społeczności romskiej spotkali się z dyrektorem muzeum. Podczas spotkania rozmawiali na temat kultury romskiej. Ponadto uczestniczyli w spotkaniach przy ognisku „Romska Jesień”.

Program imprezy obejmował:

- rozpalenie ogniska, podniesienie flagi Romskiej, odśpiewanie hymnu Romskiego,
- promocję książki Jacka Milewicza „Dym się rozwiewa” fragmenty książki czytała p. Patrycja Szmarc,
- wykonanie ballad cygańskich,
- koncert zespołów romskich,

- tradycyjne wróżby,
- pokaz tańców cygańskich,
- kiermasz wydawnictw muzealnych.

Romowie odwiedzili również cmentarz w Szczurowej, gdzie znajdują się zbiorowe groby rodzin romskich zamordowanych w czasie II wojny światowej jak również groby powojenne. Przewodnikiem wycieczki był prezes Stowarzyszenia Romów w Tarnowie. Podczas przejazdu z Tarnowa do Szczurowej prowadzono pogadanki edukacyjne na temat kultury romskiej. Zorganizowana wycieczka szlakiem kultury romskiej była jedną z form działań edukacyjnych, w szczególności adresowaną do młodego pokolenia Romów.

Społeczność romska miała okazję poznać i utrwalić uwarunkowania kulturowe Romów. Dorośli Romowie poprzez wspólne oglądanie eksponatów w Muzeum Regionalnym w Tarnowie mogli przekazać swoim dzieciom wiedzę dotyczącą uwarunkowań życia pokoleń Romów. Pobyt na cmentarzu w Szczurowej, gdzie znajdują się groby Romów z czasów II wojny światowej, przypomniał i upamiętnił martyrologię Romów. Rezultatem realizacji zadania było bliskie spotkanie z kulturą romską, co ma ogromne znaczenie dla przyszłych pokoleń społeczności romskiej.

5.3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną: „POMÓC DZIECKU” – wspieranie rodzicielstwa zastępczego z promocją rodzinnych form opieki zastępczej.

W 2009 roku realizowano program z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną współfinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod nazwą: „Pomóc dziecku” – wspieranie rodzicielstwa zastępczego z promocją rodzinnych form opieki zastępczej.

W ramach programu:

- zapewniono specjalistyczne wsparcie terapeutyczne pedagoga psychoterapeuty i dwóch psychologów rodzinom zastępczym i przebywającym w nich dzieciom, które miało na celu pokonywanie problemów wynikających z pełnienia opieki nad dziećmi przebywającymi w tych rodzinach. Spotkania miały formę zajęć grupowych, warsztatowych i konsultacji indywidualnych. Wsparcie obejmowało zagadnienia dotyczące w szczególności: postrzegania dorosłych przez dzieci, sposobów komunikowania się w rodzinie, sposobów wyrażania uczuć, konfliktów w rodzinie i sposobów ich rozwiązywania, pełnienia ról w rodzinie, potencjału intelektualnego

dziecka, zagrożeń wynikających z okresu dorastania, uzależnień, efektywnego uczenia się, zagadnień więzi rodzinnych, poczucia wartości, właściwej rozmowy i dyscypliny w rodzinie.

- przeprowadzono akcję informacyjną w lokalnych mediach (prasa i radio), mającą na celu wskazanie potrzeby tworzenia systemu rodzinnej opieki zastępczej, jako optymalnej formy opieki nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki ze strony rodziców biologicznych. Wskazano na konieczność doskonalenia istniejących form pomocy rodzinom, rozwoju różnych form rodzin zastępczych.
- zorganizowano spotkanie z okazji Świąt Bożego Narodzenia dla rodzin zastępczych wraz z dziećmi. W trakcie spotkania uczestnicy obejrzeli „Jasełka” oraz każda rodzina otrzymała paczkę z artykułami spożywczymi i słodyczami dla dzieci.

5.4. Projekty systemowe finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja integracji społecznej w tym:

- Poddziałanie 7.7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej projekt pt. „Wracam na rynek pracy”,
- Poddziałanie 7.7.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie projekt pt. „Pozwól sobie pomóc”

„Wracam na rynek pracy”

Od 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizuje projekt systemowy pn. „Wracam na rynek pracy”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”. W 2009 roku zrealizowany został II etap projektu „Wracam na rynek pracy”.

Głównym celem projektu była poprawa dostępu do rynku pracy osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo korzystających z pomocy społecznej.

Cele szczegółowe:

- ✓ podniesienie samooceny i motywacji do zmian,
- ✓ nabycie i rozwijanie umiejętności poruszania się po rynku pracy,

- ✓ podwyższenie lub zdobycie kluczowych kompetencji i umiejętności zawodowych, związanych z posługiwaniem się komputerem i internetem,
- ✓ podwyższenie świadomości społecznej,
- ✓ wzrost umiejętności psychospołecznych.

Projekt skierowany był do osób:

- ✓ zamieszkujących na terenie Ostrołęki,
- ✓ korzystających z pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o ustawy o pomocy społecznej pomocy,
- ✓ będących w wieku aktywności zawodowej,
- ✓ mających trudności z aktywnym wejściem na rynek pracy.

„Wracam na rynek pracy” rozpoczął się działaniami promocyjno- informacyjnymi w ramach, których w lutym zorganizowano spotkanie w siedzibie MOPR, rozpoczynające rekrutację osób do udziału w projekcie. Zespół realizujący projekt oraz pracownicy socjalni MOPR, nawiązany został kontakt z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się udzielaniem wsparcia osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych. Informacje o rekrutacji ukazały się również w lokalnych mediach.

W wyniku działań informacyjnych do udziału w projekcie zgłosiło się 71 osób. Zespół Rekrutacyjny, w którego skład weszli: doradca zawodowy, psycholog, pracownik socjalny, koordynator projektu, zakwalifikował 45 osób i sporządził 10-osobową listę rezerwową.

W ramach realizacji projektu pracownik socjalny zawarł z Beneficjentami Ostatecznymi projektu 45 kontraktów socjalnych, w których zastosowano następujące instrumenty aktywnej integracji:

- **Aktywizacja Zawodowa:**

Przeprowadził ją zespół w składzie: doradca zawodowy i psycholog. Tematy spotkań zawierały następujące zagadnienia:

- identyfikacja zasobów indywidualnych,
- bilans umiejętności mocnych stron,
- określenie predyspozycji zawodowych.
- nabycie umiejętności: wyznaczania celów, prowadzenia rozmów z pracodawcą, autoprezentacji, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, określenia sposobów dotarcia do informacji, poznania mechanizmów funkcjonowania rynku pracy, odniesienia sukcesu na rynku pracy,
- przezwycięzania psychologicznych barier wewnętrznych i zewnętrznych.

- **Aktywizacja zdrowotna:**

Przeprowadził ją psycholog w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Tematy spotkań zawierały następujące zagadnienia:

- określenie predyspozycji osobowościowych i barier psychologicznych utrudniających podjęcie pracy i wypracowanie planu ich zniwelowania,
- wzmocnienie zasobów osobowościowych,
- kompensacja deficytów psychologicznych,
- podwyższenie samooceny,
- **Aktywizacja edukacyjna:**

Beneficjenci Ostateczni skierowani zostali na następujące szkolenia i kursy zawodowe:

- ✓ „Kurs-bukieciarstwa- podstawy”,
- ✓ „Szkolenie-podstawy obsługi komputera”,
- ✓ „Szkolenie-księgowość komputerowa małych firm”,
- ✓ „Szkolenie-magazynier z obsługą wózków jezdniowych”,
- ✓ „Kurs-ochrona osób i mienia I stopnia”,
- ✓ „Szkolenie-sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej”
- ✓ „Szkolenie-świadczanie usług opiekuńczych”
- ✓ „Kurs na prawo jazdy kat. B”

Beneficjentów Ostatecznych, którzy byli zainteresowani rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej uczestniczyli w kursie podstaw przedsiębiorczości.

- **Aktywizacja społeczna:**

Zrealizowana została przez trenera kompetencji społecznych w formie 3 sesji grupowych 40 godzinnych, trwających przez 5 dni po 8 godzin, na temat:

- ✓ komunikacji interpersonalnej,
- ✓ autoprezentacji,
- ✓ asertywności,
- ✓ przygotowania się do rozmowy z pracodawcą,
- ✓ przywracania właściwych relacji społecznych,
- ✓ nabywania umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- ✓ korzystania z zasobów środowiska lokalnego.

W ramach tej aktywizacji w siedzibie MOPR został utworzony punkt wyposażony w komputer z łączem internetowym i drukarką dla Beneficjentów Ostatecznych i klientów pomocy społecznej w celu utrwalania i rozwijania nabytych umiejętności w poszukiwaniu zatrudnienia z wykorzystaniem internetowej komunikacji i możliwości wydrukowania dokumentów aplikacyjnych.

Realizując zadania Aktywnej Integracji przeznaczono na wsparcie:

- psychologiczne - 270 godziny,
- doradcy zawodowego -216 godziny,
- trenera kompetencji społecznych- 120 godzin,
- trenera kursu podstaw przedsiębiorczości -64 godziny.

W ramach realizacji powyższego projektu kompleksowym wsparciem objęto 80 osób:

- ✓ w 2008 roku objęto 35 Beneficjentów Ostatecznych,
- ✓ w 2009 roku 45 Beneficjentów Ostatecznych.

Z przeprowadzonych ankiet wśród Beneficjentów Ostatecznych uczestniczących w projekcie w 2008r. wynika, że 9 osób podjęło zatrudnienie, co stanowi 26% ogółu uczestników projektu, 9 osób nie korzysta z pomocy społecznej (dane z końca września 2009r.).

„Pozwól sobie pomóc”.

Od 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizuje projekt systemowy pn. "Pozwól sobie pomóc", współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”.

Głównym celem projektu była poprawa dostępu do rynku pracy osób niepełnosprawnych i opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Cele szczegółowe:

- ✓ poprawa psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych,
- ✓ rozwijanie umiejętności społecznych,
- ✓ wzrost mobilności i aktywności,
- ✓ wzrost kwalifikacji zawodowych,
- ✓ wyeliminowanie psychologicznych barier wewnętrznych i zewnętrznych,
- ✓ nabycie kluczowych umiejętności społecznych

Projekt skierowany był do osób:

- ✓ zamieszkujących na terenie Ostrołęki,
- ✓ korzystających z pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o ustawy o pomocy społecznej pomocy,
- ✓ będących w wieku aktywności zawodowej,
- ✓ mających trudności z aktywnym wejściem na rynek pracy,

- ✓ posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze.

II etap projektu „Pozwól sobie pomóc” rozpoczął się działaniami promocyjno-informacyjnymi w ramach, których w lutym zorganizowano spotkanie w siedzibie MOPR, rozpoczynające rekrutację osób do udziału w projekcie.

Zespół realizujący projekt oraz pracownicy socjalni nawiązali kontakt z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się udzielaniem wsparcia osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych. Informacje o rekrutacji ukazały się również w lokalnych mediach. W wyniku działań informacyjnych do udziału w projekcie zgłosiło się 82 osoby. Zespół Rekrutacyjny w którego skład weszli: doradca zawodowy, psycholog, pracownik socjalny, koordynator projektu, zakwalifikował 50 osób, 11 osób umieścił na liście rezerwowej.

W ramach realizacji projektu pracownik socjalny zawarł z Beneficjentami Ostatecznymi projektu 50 kontraktów socjalnych, w których zastosowano instrumenty aktywnej integracji:

- **Aktywizacja Zawodowa:**

Przeprowadził ją zespół w składzie: doradca zawodowy i licencjonowany trener kursu „Spadochron”. Beneficjentom Ostatecznym udzielano wsparcia w formie sesji indywidualnych i sesji grupowych,

Tematy spotkań zawierały następujące zagadnienia:

- ✓ nabycie umiejętności poruszania się po rynku pracy,
- ✓ przygotowanie dokumentów aplikacyjnych,
- ✓ identyfikacja potencjału, przygotowanie ścieżki kariery zawodowej,
- ✓ autoprezentacja,
- ✓ przygotowanie do rozmowy z pracodawcą
- ✓ metod i technik odkrywania zdolności, predyspozycji i kompetencji do wykonywania danego zawodu.

- **Aktywizacja zdrowotna:**

Przeprowadził ją psycholog w formie zajęć indywidualnych i grupowych.

Tematy spotkań zawierały następujące zagadnienia:

- ✓ zidentyfikowanie i wyeliminowanie barier osobowościowych utrudniających podjęcie pracy,
- ✓ wzmocnienie zasobów i predyspozycji,
- ✓ kompensację deficytów psychologicznych,
- ✓ podwyższenie samooceny,

✓ zwiększenie motywacji.

• **Aktywizacja edukacyjna:**

Beneficjenci Ostateczni skierowani zostali na następujące szkoleniami i kursy zawodowe:

- „Kurs-bukieciarstwa- podstawy”,
- „Szkolenie-podstawy obsługi komputera”,
- „Szkolenie-księgowość komputerowa małych firm”,
- „Szkolenie-magazynier z obsługą wózków jezdniowych”,
- „Kurs-ochrona osób i mienia I stopnia”,
- „Szkolenie-sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej”,
- „Kurs –Operator koparko ładowarki”,
- „Kurs na prawo jazdy kat. B”.

Beneficjenci Ostateczni, którzy planowali rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej uczestniczyli w kursie podstaw przedsiębiorczości.

• **Aktywizacja społeczna:**

Przeprowadził ją psycholog w formie zajęć indywidualnych i grupowych.

Tematy spotkań zawierały następujące zagadnienia:

- ✓ zasoby i predyspozycje osobowościowe,
- ✓ słabe i mocne strony.
- ✓ autoprezentacja, eliminowania słabych stron,
- ✓ przezwyciężanie psychologicznych barier wewnętrznych i zewnętrznych w nawiązywaniu komunikacji interpersonalnej,
- ✓ radzenie sobie ze stresem.

W ramach aktywizacji społecznej w siedzibie MOPR został utworzony punkt komputerowy wyposażony w komputer z łączem internetowym i drukarką dla Beneficjentów Ostatecznych i klientów pomocy społecznej w celu utrwalania i rozwijania nabytych umiejętności w poszukiwaniu zatrudnienia z wykorzystaniem internetowej komunikacji i możliwości wydrukowania dokumentów aplikacyjnych.

Wspomagającą formą aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych był wyjazd na turnus rehabilitacyjny, zorganizowany w dniach od 03.09. – 16.09.2009r. w Ośrodku Wypoczynkowym „Villa Wydmy” w Łebie. Pobyt na turnusie przyczynił się do wzmocnienia procesu integracji wśród Beneficjentów Ostatecznych, wzrostu aktywności społeczno-zawodowej, rozwoju umiejętności społecznych, poprawę sprawności psychofizycznej.

Realizując zadania Aktywnej Integracji przeznaczono na wsparcie:

- psychologiczne - 360 godziny,
- doradcy zawodowego - 260 godziny,
- trenera kursu podstaw przedsiębiorczości - 64 godziny,
- licencjonowanego trenera kursu „Spadochron” -120 godzin.

W ramach realizacji powyższego projektu kompleksowym wsparciem objęto 80 osób:

- ✓ w 2008 roku - 30 Beneficjentów Ostatecznych,
- ✓ w 2009 roku - 50 Beneficjentów Ostatecznych.

Z przeprowadzonych ankiet wśród Beneficjentów Ostatecznych uczestniczących w projekcie w 2008r. wynika, że 11 osób podjęło zatrudnienie, co stanowi 37% ogółu uczestników projektu, 12 osób nie korzysta z pomocy społecznej (dane z końca września 2009r.).

VI. PROGRAMY MOPR REALIZOWANE W RAMACH ŚRODKÓW WŁASNYCH

6.1. Program wolontariatu „Pomóż innym zostając wolontariuszem”.

Postawą prawną regulującą działalność wolontarystyczną w Polsce są zapisy zawarte w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Program „Pomóż innym zostając wolontariuszem” realizowany jest w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Ostrołęce od września 2003 roku.

Celem głównym realizowanego programu jest wspieranie osób dorosłych i dzieci oraz rodzin w pokonywaniu trudnych życiowych sytuacji, w jakich się znaleźli. Prowadzony program wolontariatu miał za zadanie „kontaktować” osobę wolontariusza z osobą potrzebującą pomocy poprzez koordynatora wolontariatu.

W roku 2009 odbyło się 14 spotkań koordynatora wolontariatu z pedagogami szkolnymi, młodzieżą szkół średnich i gimnazjalnych w celu pozyskania Wolontariuszy. Wynikiem tych spotkań było podpisanie 55 porozumień z Wolontariuszami pracującymi dłużej niż miesiąc. Dodatkowo pozyskano 60 Wolontariuszy, którzy brali udział w zbiórkach żywności w grudniu 2009r. organizowanych przez Caritas oraz Urząd Miasta.

Wolontariusze to przede wszystkim uczniowie szkół średnich, słuchacze Zespołu Kolegiów Nauczycielskich oraz nauczyciele.

Praca Wolontariuszy polegała na pomocy w nauce dzieciom i młodzieży z rodzin będących w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, pracy w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych Wsparcia Dziennego oraz w Środowiskowych Domach Samopomocy prowadzonych przez MOPR w Ostrołęce.

50 uczniów z ostrołęckich szkół otrzymywało systematyczną pomoc w nauce oraz około 20 uczniów otrzymało pomoc doraźną.

Nasi Wolontariusze brali również udział w jednorazowych przedsięwzięciach: takich jak pomoc w organizacji Choinki Noworocznej organizowanej przez Rady Osiedlowe, balu karnawałowego organizowanego przez Klub Lokator.

W czerwcu 2009r. odbyło się uroczyste zakończenie roku wolontarystycznego, podczas którego Wolontariusze otrzymali pamiątkowe dyplomy, a uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 w Ostrołęce przedstawili program artystyczny.

Natomiast 5 grudnia 2009r. odbyła się uroczystość z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza. Uczestnicy tej uroczystości otrzymali podziękowania i serduszka wykonane

przez dzieci korzystające z Ich pomocy. Pedagodzy i dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 5 przygotowali część artystyczną. Imprezę zakończono słodkim poczęstunkiem przygotowanym przez MOPR w Ostrołęce.

6.2. Program dla osób bezdomnych „ Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta Ostrołęki – Warto Chcieć”.

Realizatorami tego programu są pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Program ten adresowany jest do osób bezdomnych z terenu miasta Ostrołęki.

Celem Programu jest pomoc tej grupie osób w wychodzeniu z bezdomności poprzez:

- zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób bezdomnych,
- umożliwienie przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej,
- uzyskanie własnych środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb,
- ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapobieganie utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności,
- umożliwienie uzyskania samodzielnego mieszkania,
- działania zmierzające do wzmocnienia i utrzymania odpowiedniego poziomu poczucia własnej wartości.

W realizacji programu nawiązano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, Wojewódzkim Urzędem Pracy, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Polskim Czerwonym Krzyżem, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji, Poradnią Zdrowia Psychicznego i innymi placówkami służby zdrowia, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Narodowym Funduszem Ochrony Zdrowia, Urzędem Stanu Cywilnego, Poradnią Leczenia Uzależnień, Zakładami Pracy.

Z szacunkowych danych będących w dyspozycji MOPR wynika, że na terenie miasta Ostrołęki przebywa ok. 70 osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością. Bezdomność jest zjawiskiem bardzo zmiennym w czasie, często ulega nasileniu w okresie jesienno – zimowym.

W 2009 roku w wyniku realizacji programu:

- 4 osoby wyrobiło dowody osobiste,
- 1 osoba wystąpiła o zmianę stopnia niepełnosprawności i uzyskała orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy

- 1 osoba usamodzielniała się,
- 2 osoby z problemem alkoholowym podjęły terapię w Poradni Leczenia Uzależnień,
- 1 osoba zawarła kontrakt socjalny z pracownikiem socjalnym,
- 10 osób podpisało Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności,
- 2 osoby podjęły zatrudnienie,
- 1 osoba wynajęła stancję,
- osoba zarejestrowała się w PUP,

Osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, które nie wyraziły zgody na umieszczenie w noclegowni lub schronisku, udzielano wsparcia w zależności od potrzeb osób zainteresowanych, pomoc w formie zasiłków celowych z przeznaczeniem na uregulowanie opłat za wynajem stancji, hotelu, odzieży, obuwia, środków czystości, opał, zakupu żywności, posiłku, itp.

Ponadto prowadzono indywidualnie z osobami bezdomnymi pracę socjalną w zakresie:

- pomocy w załatwianiu spraw osobistych,
- dostępu do podstawowych świadczeń medycznych,
- prowadzenia rozmów wspierających w sprawach dotyczących sytuacji materialnej, zdrowotnej, rodzinnej, funkcjonowania w środowisku,
- motywowania do aktywności społecznej i zawodowej,
- motywowania do podejmowania leczenia uzależnienia od alkoholu,
- wsparcia i motywowania do bieżącej współpracy z pracownikiem socjalnym MOPR.

6.3. Program dla osób bezrobotnych „Daj sobie szansę – uwierz w siebie”.

Głównym celem programu „Daj sobie szansę – uwierz w siebie” było pobudzenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, zwiększenie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy osób objętych programem, niwelowanie ekonomiczno – społecznych skutków bezrobocia, poprzez wsparcie psychologiczne, prawne, pomoc socjalną i doradztwo zawodowe.

Partnerami programu jest: Wojewódzki Urząd Pracy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Obsługi Oświaty i Aktywnego Zwalczenia Bezrobocia.

Realizatorami tego programu są pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Realizacja programu dla osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce podyktowana była trudnościami na jakie napotykały

osoby bezrobotne w poszukiwaniu pracy, której utrata stanowi główny rodzaj zagrożenia ekonomicznego, a tym samym pogorszenia egzystencji rodziny.

Działania programowe dotyczą grupy osób bezrobotnych, wytypowanych przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Program „Daj sobie szansę – uwierz w siebie” skierowany jest do:

- osób od 18 – 25 roku życia,
- osób od 26 – 65 roku,
- osób długotrwale bezrobotnych,
- wszystkich bezrobotnych klientów pomocy społecznej w zakresie informowania o propozycjach pracy.

Pracownicy socjalni wydali dla 138 osób karty aktywności do Powiatowego Urzędu Pracy w celu udostępnienia ofert pracy.

W ramach programu zaktywizowano 100 osób w tym:

- 26 osób podjęło zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych,
- 18 osób objęto stażami,
- 14 osób zostało objętych przygotowaniem zawodowym,
- 42 osoby podjęło zatrudnienie na podstawie różnych umów o pracę.

Pracownicy socjalni udzielali informacji osobom bezrobotnym o aktualnych ofertach pracy. Ponadto typowali, wspierali i motywowali osoby bezrobotne do uczestnictwa w programach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego „Wracam na rynek pracy” i „Pozwól sobie pomóc”.

6.4. Program “Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Niebieska Karta w mieście Ostrołęka”.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizował w 2009 r. Program “Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie „Niebieska Karta”, którego celem jest:

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie konieczności pomocy osobom dotkniętym przemocą i ochrony praw tych osób,
- zacieśnienie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób krzywdzonych.

Natomiast głównymi kierunkami działania programu jest:

- budowanie lokalnego zintegrowanego systemu poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie wielodyscyplinarnej i kompleksowej pomocy dla osób dotkniętych przemocą, będących w kryzysie,
- monitorowanie i doskonalenie lokalnego systemu poradnictwa i interwencji.

Pracownicy MOPR realizując procedurę interwencji wobec przemocy w rodzinie podejmowali następujące działania:

- wykorzystywali informację o przemocy w rodzinie przekazaną przez policję,
- zakładali kwestionariusz „Pomoc Społeczna - Niebieska Karta”,
- informowali o możliwości uzyskania schronienia w hostelu dla osób doznających przemocy, oraz wskazywali na możliwość skorzystania z poradnictwa rodzinnego, w tym prowadzonego przez psychologa, pedagoga, prawnika,
- nawiązywali kontakt i współpracowali ze środowiskami, w których przemoc wystąpiła,
- współpracowali w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych z:

Miejską Komendą Policji - dzielnicowymi, Sądem – kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, służbą zdrowia, pedagogami szkolnymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami leczenia uzależnień, wolontariuszami, Strażą Miejską,

- zapewniali pomoc finansową i rzeczową rodzinom lub osobom będącym w kryzysie,
- motywowali ofiary przemocy do podejmowania działań służących rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

W 2009 r pracownicy socjalni prowadzili w 10 rodzinach procedurę „ Pomoc Społeczna - Niebieska Karta”.

Ponadto na podstawie założonych w latach 2006-2008 kart, kontynuowali w 26 rodzinach działania, związane z monitorowaniem sytuacji rodzinnej w związku z występującą przemocą.

Realizacja tego programu wpłynęła na zniwelowanie skutków drastycznych przypadków przemocy, spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie, zmianę postaw wobec przemocy w rodzinie, stałą edukację środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach

publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej.

POTRZEBY W ZAKRESIE REALIZACJI POMOCY SPOŁECZNEJ
W 2010 ROKU

W 2010 roku na realizację świadczeń pomocy społecznej ustalono potrzeby w wysokości: **8 314 710zł**, z tego na zadania:

- zlecone gminie-- 100 000 zł
- własne gminy - 7 294 670 zł
- własne powiatu - 920 040 zł

W 2010 r. na realizację świadczeń pomocy społecznej w zakresie zadań własnych gminy, zleconych gminie i powiatu otrzymano: **6 593 630 zł**, z tego na zadania:

- zlecone gminie - 62 650 zł
- własne gminy - 5 653 613 zł
- powiatu - 877 367 zł

Przewiduje się objąć pomocą społeczną na terenie miasta około 3463 osób/ 1754 rodzin.

Z pomocy społecznej będą korzystały osoby/rodziny głównie z powodu bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, choroby, których dochód na osobę w rodzinie nie będzie przekraczał kryterium dochodowego określonego w art.8 ust.1 pkt.1, 2 w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (tj. na osobę samotnie gospodarującą – 477 zł, na osobę w rodzinie – 351zł).

Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami, a otrzymanymi środkami finansowymi na świadczenia pomocy społecznej w br. przedstawia się następująco:

Zadania zlecone gminie	Potrzeby MOPR na 2010 rok	Osoby	Otrzymane środki na 2010 rok	Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami a otrzymanymi środkami finansowymi w br.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	100 000 zł	44	62 650 zł	37 350 zł
Zadania własne gminy	Potrzeby MOPR na 2010 rok	Osoby	Otrzymane środki na 2010 rok	Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami a otrzymanymi środkami finansowymi w br.
Zasiłki stałe	656 640 zł	152	460 000 zł	196 640 zł
Zasiłki okresowe	1 761 340 zł	1094	1 302 000 zł	459 340 zł
Ubezpieczenie zdrowotne	49 700 zł	115	49 700 zł	0 zł
Zasiłki celowe i pomoc w naturze	1 332 425zł	1301	717361 zł	615 064zł
Zasiłki celowe specjalne	98 900 zł	229	50 000 zł	48 900 zł
Pogrzeby	25 000 zł	10	25 000 zł	0 zł
Zdarzenia losowe	15 000 zł	30	15 000 zł	0 zł
Świadczenia lecznicze	15 750 zł	35	15 750 zł	0 zł
Dożywianie	1 725 724 zł	3 463	1 670 000 zł	55 724 zł
Schronienie	110 000 zł	62	110 000 zł	0 zł
Ubranie	15 150 zł	87	15 150 zł	0 zł

Zadania zlecone gminie	Potrzeby MOPR na 2010 rok	Osoby	Otrzymane środki na 2010 rok	Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami a otrzymanymi środkami finansowymi w br.
Składki na ubezpieczenie społeczne	11 739 zł	12	11 739 zł	0 zł
Usługi opiekuńcze	708 296 zł	111	495 000 zł	213 296 zł
Domy Pomocy Społecznej	769 006 zł	37	716 913 zł	52 093 zł
Razem	7 294 670zł	3 463	5 653 613 zł	1 641 057zł
Zadania powiatu	Potrzeby MOPR na 2010 rok	Osoby	Otrzymane środki na 2010 rok	Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami a otrzymanymi środkami finansowymi w br.
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	107 700 zł	14	107 700 zł	0 zł
Rodziny zastępcze	812 340 zł	92	769 667 zł	42 673 zł
Razem	920 040 zł	106	877 367 zł	42 673 zł
Ogółem	8 314 710 zł	3 463	6 593 630zł	1 721 080 zł